
Archy rodiny Maierovy

Die Archen der Familie Maier

Arks of the Maier Family

Šimon a Jenny Maierovi – 50. výročí sňatku, Žarošice 1927
Simon und Jenny Maier – 50. Hochzeitstag, Žarošice 1927
Simon and Jenny Maier – 50th wedding anniversary, Žarošice 1927

Jeden dům – Dvacet příběhů

Ein Haus – Zwanzig Geschichten

One House – Twenty Stories

Žarošice č. 16 – obraz rakouského malíře Antona Hubera, 1932
Žarošice Nr. 16 – Bild des Österreichischen Malers Anton Huber, 1932
Žarošice No. 16 – picture by Austrian painter Anton Huber, 1932

Archy rodiny Maierovy - Die Archen der Familie Maier - Arks of the Maier Family

Rodokmen rodiny Maierovy - Stammbaum der Familie Maier - The Maier family tree

Jeden dům – dvacet příběhů

Mýšlenka prezentovat osudy členů rodiny Maierovy přeživších holocaust vznikla v roce 2019 při uvedení výstavy „Přetrnuté životy“ v sídle OSN v New Yorku. Vilém Reinöhl, zástupce rodiny a syn Viléma Reinöhla ml., uzavíral svou řeč na zahájení výstavy slovy: „Osudy naší rodiny jsou příkladem toho, jak rodinná soudržnost, láska a přátelství mohou pomoci překonat bariéry náboženských, rasových, ideologických a národnostních rozdílů, jak je důležité posuzovat každého a každou událost ve všech souvislostech, nejen v černobílém vidění. Naši rodinu postihlo pronásledování za éry nacismu pro její židovské kořeny a vzápětí byla rodina vystavena perzekuci ze strany Čechů pro své německé kořeny. Jako potomek rodiny Maierovy chápou jak slova norského premiéra Jense Stoltenberga, který se na příkladu deportace Ruth Maierové omluvil za účast Norů na holocaustu, tak slova prezidenta Václava Havla, když se omluvil za vyhnání Němců. Nejen příběhy obětí, ale i osudy přeživších, nám poskytují zásadní lekce pro budoucnost.“

Užití symbolu archy v názvu předkládané výstavy odkazuje na situace, kdy se, jako v biblickém příběhu o Noemovi, podařilo některým uniknout hrozící zkáze. Mozaika osudů čtyř generací této rodiny představuje určitý mikrosvět evropské paměti posledních dvou uplynulých staletí. Výstava začíná vzpomínkou na Šimona a Jenny Maierovy (1), kteří dům č. 16 v Žarošicích zakoupili. Generace jejich dětí (2-8) se stala až na Ludvíka zesnulého v roce 1933 obětí holocaustu. Také generaci následující postihlo v jejich mladých letech pronásledování nacistickým režimem. Jména poloviny z ní tedy připisujeme na památný rodinný seznam obětí (9-14). Šesti přeživším (15-20) se zázračnými příběhy záchrany za zády a neviditelnou tíhou života před nimi pak věnujeme největší prostor. V závěru výstavy připomínáme britskou novinářku Clare Hollingworth, která pomohla k záchraně jednoho z vnuků Šimona Maiera a mnoha dalších českých uprchlíků před nacismem.

Ein Haus – Zwanzig Geschichten

Der Gedanke die Schicksale der Mitglieder der Familie Maier die den Holocaust überlebt haben zu präsentieren, entstand im Jahre 2019 bei der Eröffnung der Ausstellung „Gekappte Leben“ im Sitz der UNO in New York. Der Nachkomme der Familie Maier Vilém Reinöhl, Sohn des Vilém Reinöhl jun., beendete Seine Rede bei dieser Gelegenheit mit diesen Worten: „Die Schicksale der Familie sind ein Beispiel dessen, wie Familienzusammenhalt, Liebe und Freundschaft helfen Barrieren der religiösen, rassischen, ideologischen und nationalen Unterschiede zu überwinden und wie wichtig es ist Einen jeden und jedes Ereignis in allen Zusammenhängen zu beurteilen, und es nicht nur schwarz-weiß zu betrachten. Unsere Familie wurde zur Zeit des Nazismus wegen Ihrer jüdischen Wurzeln verfolgt, und unmittelbar danach von tschechischer Seite für ihre deutsche Abstammung. Als Nachkomme der überlebenden Mitglieder der Familie Maier verstehe ich die Worte des norwegischen Premier Jens Stoltenberg, der sich zum Beispiel der Ruth Maier für die Beteiligung der Norweger am Holocaust Entschuldigte, so wie die Worte von Präsident Vaclav Havel als er sich für die Vertreibung der Deutschen Entschuldigte. Nicht nur die Geschichten der Opfer, aber auch die Schicksale der Überlebenden bieten uns eine wichtige Lektion für die Zukunft.“ Das Verwendete Symbol der Arche im Tittel dieser Ausstellung weist auf die Situation hin wie es in der biblischen Geschichte von Noe, Einigen gelang der drohenden Zerstörung zu entkommen. Das Mosaik der Schicksale der vier Generationen dieser Familie repräsentiert eine gewisse Mikrowelt der europäischen Erinnerung der letzten zwei vergangenen Jahrhunderte. Die Ausstellung beginnt mit dem Gedenken an Simon und Jenny Maier (1), welche das Haus kauften. Die Generation Ihrer Kinder (2-8) wurde bis auf Ludwig, welcher im Jahr 1933 starb, Opfer des Holocausts. Auch die nachfolgenden Generationen wurden von den Verfolgungen des nazistischen Regimes betroffen. Die Hälfte Ihrer Namen schreiben wir in die Gedenkliste der Familienopfer (9-14). Den sechs Überlebenden (15-20) mit unglaublichen Geschichten Ihrer Rettung im Rücken und der unsichtbaren Schwere des Lebens vor Ihnen, widmen wir die größte Aufmerksamkeit. Zum Schluss der Ausstellung Erinnern wir an die britische Journalistin Clare Hollingworth welche einen der Enkel von Simon Maier und vielen weiteren tschechischen Flüchtlingen half vor dem Nazismus zu entkommen.

One House – Twenty Stories

The idea to present the fates of Holocaust survivors from the Maier family arose in 2019 at the launch of the exhibition "Lives Cut Short" at the UN headquarters in New York. Vilém Reinöhl, family representative and son of Vilém Reinöhl Jr., concluded his opening speech with the words: 'The fates of the family exemplify how family cohesion, love and friendship can help to overcome the barriers of religious, racial, ideological and nationalist conflicts and how important it is to assess everyone and every event in the complete context, and not just in a black-and-white vision. Our family was affected by Nazi-era persecution for its Jewish roots, and immediately was the family persecuted by the Czechs for their German roots. As a descendant of the Maier family, I understand both the words of Norwegian Prime Minister Jens Stoltenberg, who apologized for the participation of Norwegians in the Holocaust, following the example of the deportation of Ruth Maier, and the words of President Vaclav Havel when he apologized for expelling the Germans. Not only the stories of the victims, but also the fates of the survivors provide us with crucial lessons for the future.'

The use of the ark symbol in the title of the present exhibition refers to a situation in which, as in the biblical story of Noah, some managed to escape impending doom. The mosaic of the destinies of the four generations of this family represents a certain microworld of European memory of the last two past centuries. The exhibition begins with the memory of Simon and Jenny Maier (1), who bought house no. 16 in Žarošice. The generation of their children (2-8) became victims of the Holocaust, except for Ludwig, who died in 1933. The next generation was also affected by the Nazi regime's persecution in its young years. We therefore attribute the names of half of it to a memorable family list of victims (9-14). We then dedicate the greatest space to the six survivors (15-20) with miraculous stories of rescue behind their backs and the invisible weight of life in front of them. At the end of the exhibition, we commemorate the British journalist Clare Hollingworth, who helped save one of Simon Maier's grandchildren and many other Czech refugees from Nazism.

životu před nimi pak věnujeme největší prostor. V závěru výstavy připomínáme britskou novinářku Clare Hollingworth, která pomohla k záchraně jednoho z vnuků Šimona Maiera a mnoha dalších českých uprchlíků před nacismem.

1 Šimon Maier (2. 12. 1848 Dambořice – 22. 1. 1939 Žarošice)

Eugenie/Jenny/ Müllerová (2. 10. 1853 Kyjov – 1. 5. 1928 Žarošice)

K lidem byl vždy plný ochoty, na poště na čas přesně nehleděl a v obchodě na „štamprlky“ kořalky nebyl lakomý.

z kroniky obce Žarošice

Šimon Maier, všeobecně zvaný „Papáček“, syn obchodníka z Dambořic Löwyho Maiera a jeho ženy Julie, vybudoval v Žarošicích v domě č. 16 obchod smíšeným zbožím. Prodával dřevo a železo a měl oprávnění také k prodeji tabáku a střelného prachu. V domě provozoval palírnu, při ní hospůdku a od roku 1885 i poštovní kancelář. Byl dlouholetým nájemcem obecní cihelny, vinařil a své hospodářství značně rozšiřoval. V antisemitských novinách Brněnský drak byla otisknuta píseň kritizující Šimonův vliv v obci. S manželkou Eugenií, řečenou Jenny, byli zbožní. Drželi košer domácnost a na svátky dojížděli do dambořické synagogy, kde Šimon sloužil jako kantor. Před svou smrtí v roce 1939 založil chudinskou nadaci. Generace sedmi Maierových dětí žila rozkročena od Vídně přes Brno a Žarošice po Moravskou Ostravu. Všechny je včetně jedenácti vnoučat však fatálně postihly časy zničení. Přesto nezůstal žarošický dům prázdný a do roku 2000 v něm přítomnost Maierovy rodiny zůstávala.

Den Leuten gegenüber war er immer hilfsbereit, auf der Post hat er nicht genau auf die Zeit geachtet und im Laden geizte er nichtmit „Schnapsstamperln“.

aus der Chronik der Gemeinde Žarošice

Simon Maier, allgemein bekannt als „Papatschek“, Sohn des Kaufmanns Löwy Maier und seiner Gattin Julie aus Dambořice (Damborschitz), eröffnete im Haus Nr. 16 in Žarošice (Scharoschitz) einen Gemischtwarenladen. Neben der Ware verkaufte er auch Holz und Eisen, außerdem diente der Laden als Verkaufsstelle des k. u. k. Monopolarikels Tabak und Schießpulver. Im Haus betrieb er eine Brennerei mit Ausschank und seit 1885 auch die Poststelle. Er war langjähriger Mieter der Gemeindeziegelei, Winzer und erweiterte seinen Bauerngut wesentlich. Ein Lied, das Simons Einfluss im Dorf kritisiert, wurde in der antisemitischen Zeitung Brněnský drak (Brünner Drache) veröffentlicht. Mit seiner Frau Eugenie, genannt Jenny, führten Sie ein frommes Leben. Sie führten einen koscheren Haushalt und zu den Feiertagen fuhren sie immer in die Synagoge von Dambořice, wo Simon als Kantor diente. Vor seinem Tod im Jahr 1939 gründete er eine Stiftung für die Armen. Ihre sieben Kinder zogen bis nach Wien, Brünn, Žarošice und Mährisch-Ostrau. Die Kinder sowie ihre elf Enkelkinder erlebten Zeiten der Verfolgung und Vernichtung. Trotzdem blieb das Haus in Žarošice nicht leer und bis zum Jahr 2000 bewohnte es die Familie Maier.

He was always very accommodating of people, wasn't strict with his time at the post office and in the shop he was generous with his samples of spirits.

from the Žarošice chronicle

Simon Maier, generally known as ‘Papáček’ or ‘Daddy’, son of a Dambořice trader Löwy Maier and his wife Julie, built a general store in the house at no. 16 Žarošice. He sold wood and iron and also had an Imperial and Royal concession to sell gunpowder and tobacco. He ran a distillery in the house, had a small pub attached to it, and from 1885 a post office as well. He was a long-term tenant of the municipal brickworks, wine-maker and substantially extended his farmstead. A song criticizing Simon's influence in the village was published in the anti-Semitic newspaper Brněnský drak (Brno Dragon). Simon and his wife Eugenia, called Jenny, were pious. They maintained a kosher household and on holidays went to the Dambořice synagogue, where Simon served as cantor. Before his death in 1939, he established a poverty foundation. When their seven children left home, they settled as far apart as Vienna, Brno (Brünn), Žarošice and Moravská Ostrava (Mährisch Ostrau). They and the eleven grandchildren were caught up in the times of destruction, but the Žarošice house did not remain empty, with a Maier family presence there until 2000.

*Rodiče Šimona Maiera Löwy a Julie z Dambořic
Eltern von Simon Maier Löwy und Julie aus Damborschitz
Simon Maier's parents Löwy and Julie from Dambořice*

*Dům s obchodem Šimona Maiera, Žarošice 16, 1935
Haus mit dem Laden von Simon Maier, Žarošice 16, 1935
The house with Simon Maier's store, Žarošice 16, 1935*

*Dobová reklama na obchod Šimona Maiera, Žarošice. Zdroj: Kronika obce Žarošice.
Historische Werbung für den Laden von Simon Maier. Quelle: die Chronik der Gemeinde Žarošice.
A period advertisement for Simon Maier's general store. Source: the Žarošice chronicle.*

2 Valerie/Ritschi/ Maierová (5. 2. 1879 Žarošice – 15. 1. 1942 Riga)

Heřman Hamlich (26. 2. 1867 Slavkov – 7. 6. 1938 Brno)

*Manželé Hamlichovi na lázeňské promenádě v Luhačovicích
Ehepaar Hamlich auf der Kurpromenade in Luhačovice (Bad Luhačschowitz)
Mr and Mrs Hamlich at a spa promenade in Luhačovice*

*Manželé Hamlichovi s neterními Ruth a Gertrudou v Žarošicích
Ehepaar Hamlich mit den Nichten Ruth und Gertrude in Žarošice
Mr and Mrs Hamlich with nieces Ruth and Gertrude in Žarošice*

Byla příjemná dáma. Měla smysl pro zábavu a ráda se smála. Uměla hrát na klavír a zejména ráda zpívala. Pro svůj pěkný soprán byla vítaným členem našich pěveckých večírků v hospodě U zlatého jelena.

ze vzpomínek hostinského ze Žarošic

Valerie byla nejstarší z generace dětí Šimona a Jenny Maierových. Provdala se za místního lékaře Heřmana Hamliche a společně bydleli v domě č. 88. Heřman byl nejen výborným lékařem, ale také matematikem. V rodině se traduje, že na studia medicíny ve Vídni si vydělal hrou taroků. Žarošické pacienty často léčil zadarmo, ale obával se komplikovaných porodů. Jako první v širokém okolí si proto pořídil auto, aby zvládl převoz svých pacientek do nemocnice co nejrychleji. Manželé se na stáří přestěhovali do Brna. Heřman je pochován na zdejším židovském hřbitově. Valerie byla v prosinci 1942 zařazena do terezínského transportu a o měsíc později skončila její stopa v Rize.

Sie war eine nette Dame. Sie verstand Spaß und lachte gern. Sie konnte Klavier spielen und vor allem sang sie gern. Mit ihrem schönen Sopran war sie ein willkommener Gast bei unseren Singabenden im Gasthaus Zum goldenen Hirsch.

aus den Erinnerungen des Wirts in Žarošice

Valerie war die älteste der Generation der Kinder von Simon und Jenny Maier. Sie heiratete den Gemeindefarzt Hermann Hamlich, mit dem sie dann im Haus Nr. 88 wohnte. Hermann war nicht nur ein ausgezeichnete Arzt, sondern auch Mathematiker. In der Familie wurde erzählt, dass er sein medizinisches Studium in Wien mit Tarockspiel finanzierte. Die Patienten von Žarošice wurden bei ihm oft gratis behandelt, vor komplizierten Geburten fürchtete er sich allerdings. Als erster in der weiteren Umgebung schaffte er sich ein Auto an, damit er seine Patientinnen möglichst schnell ins Krankenhaus transportieren konnte. Das Ehepaar zog im Alter nach Brünn. Hermann liegt auf dem Brünner jüdischen Friedhof begraben. Valerie wurde im Dezember 1942 in einen Transport nach Theresienstadt eingeteilt und einen Monat später verlor sich ihre Spur in Riga.

She was a nice lady. She had a good sense of humour and liked to laugh. She knew how to play the piano and especially liked to sing. With her beautiful soprano she was a welcome member of the musical soirees at the Golden Stag pub.

from memoirs of the innkeeper in Žarošice

Valerie was the eldest of Simon and Jenny Maier's children. She married the local doctor, Hermann Hamlich and lived with him at no. 88. Herman was not just an outstanding doctor but also a mathematician. According to family tradition, he financed his medical studies in Vienna by playing tarok. He often treated Žarošice patients for free, but was worried about complicated births. He was the first person far and wide to own a car, which he bought so that he could drive his female patients to the hospital as quickly as possible. At an advanced age, the couple moved to Brno, where Herman is buried at the Jewish cemetery. In December 1942, Valerie was called up for transport to Theresienstadt and one month later her trace disappeared in Riga.

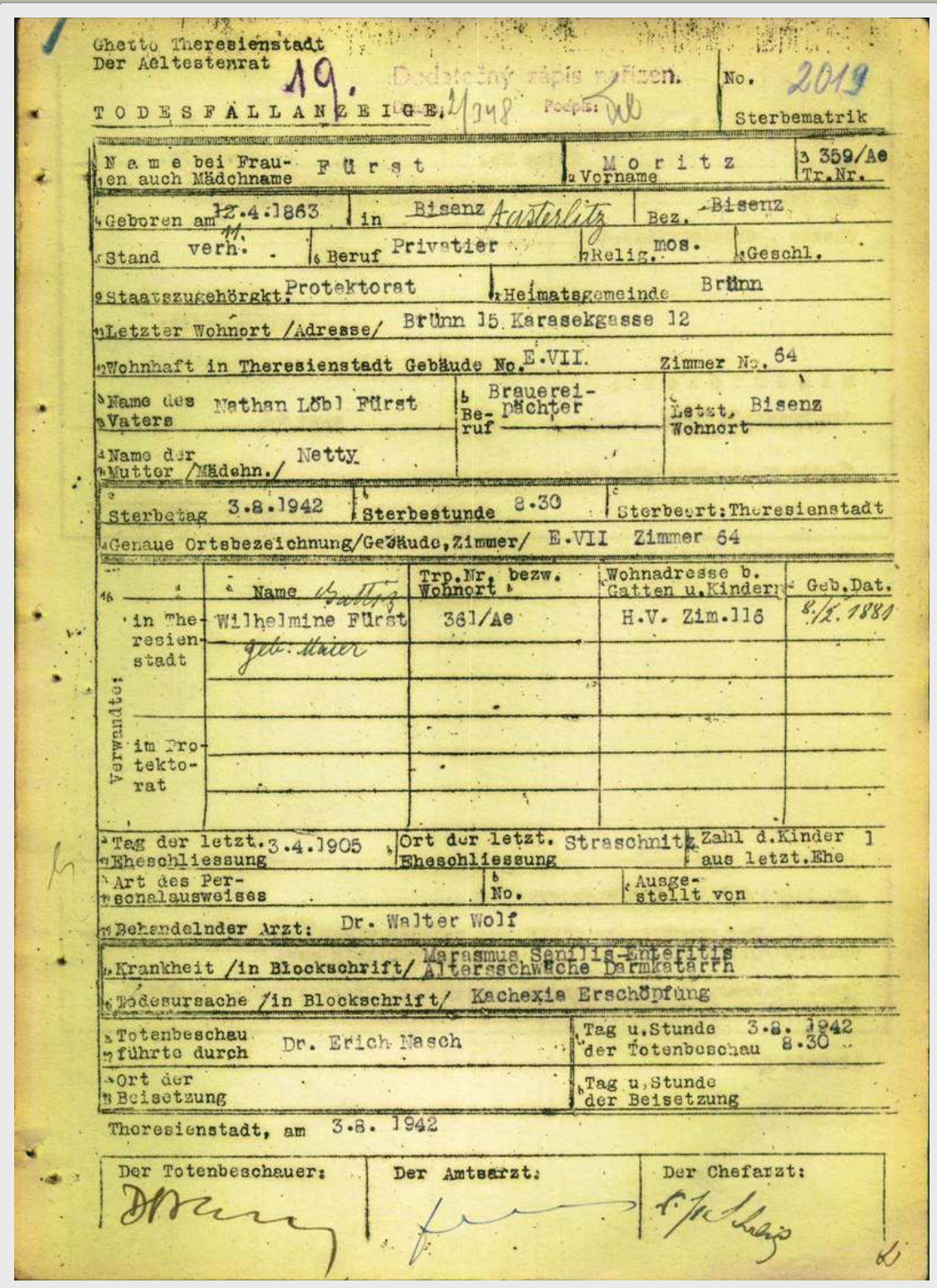
Archy rodiny Maierovy - Die Archen der Familie Maier - Arks of the Maier Family

3 Wilhelmine/Vilma/ Maierová (8. 2. 1881 Žarošice – 1. 9. 1942 Raasiku)

Mořic Fürst (11. 4. 1863 Slavkov – 3. 8. 1942 Terezín)

Druhá dcera Vilma se roku 1903 provdala za Mořice Fürsta. O dva roky později přišel na svět jejich jediný syn Norbert. Mořic provozoval v Brně podnik na distribuci piva pro společnost Budvar. Rodina žila na ulici Hlinky 17 a 19 nedaleko brněnského výstaviště. Po nuceném přestěhování v roce 1941, které postihlo místní židovskou komunitu, bydleli na Karáskově náměstí 12 v Židenicích. Odtud byli předvoláni do transportu, který odjížděl 29. března 1942 do Terezína. Norbert byl brzy nato deportován s manželkou Erikou do Varšavy. Mořic v terezínském ghettu v létě zemřel. Vilma byla v září téhož roku deportována do Raasiku (Estonko). Její další osud není znám.

Die zweite Tochter Wilma heiratete 1903 Moritz Fürst. Zwei Jahre später kam ihr einziger Sohn Norbert zur Welt. Moritz führte in Brünn einen Biervertrieb für die Gesellschaft Budvar. Die Familie lebte in der Straße Hlinky 17 und 19 nicht weit vom Brünner Messegelände. Nach der Vertreibung der jüdischen Bewohner Brünns lebten sie seit 1941 auf dem Karásekplatz 12 im Stadtteil Židenice (Schimitz). Von dort wurden sie in den Transport eingeteilt, der am 29. März 1942 nach Theresienstadt fuhr. Norbert wurde kurz danach mit seiner Frau Erika nach Warschau deportiert. Moritz ist im Sommer im Theresienstädter Ghetto gestorben. Wilma wurde im September des gleichen Jahres nach Raasiku (Estland) deportiert. Ihr weiteres Schicksal ist nicht bekannt.

Úmrtní list Mořice Fürsta, Terezín, 1942. Zdroj: Národní archiv Praha.
Todesfallanzeige für Moritz Fürst, Theresienstadt, 1942. Quelle: Nationalarchiv Prag.

Death certificate of Moritz Fürst, Theresienstadt, 1942. Source: National archives Prague.

359 Fürst	Breuer	12.4.	15, Keresekgasse 12	4 3/8 88540
Moritz		1863		
360 Fürst	Haush.	7.9.	Pragerstrasse 24	4 1/4 88543
Adelheid		1869		

Část transportní listiny se jmény Vilmy, Norberta a Eriky Fürstových, březen 1942.

Zdroj: Židovské muzeum v Praze.

Teil eines Transportdokuments mit den Namen Vilma, Norbert und Erika Fürst, März 1942. Quelle: Jüdisches Museum in Prag.

Part of a transport document with the names of Vilma, Norbert and Erika Fürst, March 1942. Source: Jewish Museum in Prague.

Vilma Fürstová, 1920
Wilhelmine Fürst, 1920
Wilhelmine Fürst, 1920

The second daughter, Vilma, married Moritz Fürst in 1903. Two years later, their only son, Norbert, was born. Moritz ran a business distributing Budvar (Budweiser) beer in Brno. The family lived at 17 and 19 Hlinky Street near the city's exhibition grounds. Having been forced to move in 1941 – like the other members of the local Jewish community – they lived at 12 Karáskovo náměstí in the suburb of Židenice. From there they were put on a transport that departed for Theresienstadt on 29 March 1942. Soon thereafter, Norbert and his wife Erika were deported to Warsaw. Moritz died in the Theresienstadt ghetto in the summer; Vilma was deported to Raasiku (Estonia) in September, but what happened to her is unknown.

4 Ludvík Maier (13. 8. 1882 Žarošice – 28. 12. 1934 Vídeň)

Irma Grossmannová (5. 3. 1895 Vídeň – 23. 12. 1964 Salford)

Ludvík Maier s rodinou (zleva Antonín Kréma, Irma Maierová, Ada Krémová, Ruth Maierová, uprostřed sedí Ludvík s dcerou Dítou), 1928

Ludwig Maier mit seiner Familie (von links Antonín Kréma, Irma Maier, Ada Kréma, Ruth Maier, Ludwig mit seine Tochter Dita sitzen in der Mitte), 1928

Ludwig Maier with his family (from left Antonín Kréma, Irma Maierová, Ada Krémová, Ruth Maierová, Ludwig with his daughter Dita sitting in the middle), 1928

I cannot get my mind around the fact that my father is dead. Papa was handsome. I'd like to marry someone like Papa. Being young and not having a father is terrible. But I will make Papa proud. I want to. Without a doubt.

from Ruth Maier's diary, 1937

The eldest son Ludwig settled with his wife Irma in Vienna. Their daughters Ruth and Dita would go on holidays to Žarošice and to their relatives to Brno. In 1927, the Maiers left the Jewish religious community. Ludwig, who worked at the headquarters of the union of postal workers, spoke nine foreign languages and travelled to many countries thanks to his profession. Under Chancellor Dollfuss, the new P.T.T. directorate general revoked his paid leave of absence in October 1933 and redeployed him to a small post office in the neighbouring 19th district. Ludwig died prematurely of a skin disease. After the annexation of Austria, Irma and Dita managed to escape to the United Kingdom. Although Ruth also managed to flee, to Norway, after that country's occupation she did not avoid deportation to Auschwitz-Birkenau.

Nedokážu se vyrovnat s tím, že je můj otec mrtvý. Táta byl krásný. Chci se vdát za někoho, kdo bude jako táta. Nemít jako mladá otce je přílišné. Ale já budu tátovi dělat čest. Budu. Naprosto jistě.

z deníku Ruth Maierové, 1937

Nejstarší syn Ludvík se usadil s manželkou Irmou ve Vídni. Jejich dcery Ruth a Dita jezdily na prázdniny do Žarošic a k příbuzným do Brna. Roku 1927 vystoupili manželé Maierovi ze židovské náboženské obce. Ludvík hovořil devíti cizími jazyky a díky své profesi procestoval mnoho zemí. Pracoval v ústředí odborů poštovních zaměstnanců. Z funkce ho v říjnu 1933 odvolalo vedení pošt dosazené vládou Engelberta Dollfuß. Byl přeložen na malou poštovnu v sousedním 19. vídeňském okrese. Zemřel předčasně na kožní onemocnění. Irmě s Dítou se podařilo po anšlusu Rakouska uprchnout do Velké Británie. Ruth sice také stihla vycestovat do Norska, ale po jeho okupaci neunikla deportaci do Auschwitz-Birkenau.

Ich weiß es nicht zu ermessen, dass mein Vater tot ist. Papa war schön. Ich möchte jemanden heiraten, der so ist wie Papa. Als ganz junger Mensch keinen Vater zu haben, ist schrecklich. Aber ich werde Papa Ehre machen. Das will ich tun. Ganz bestimmt.

aus dem Tagebuch von Ruth Maier, 1937

Der älteste Sohn Ludwig ließ sich mit seiner Frau Irma in Wien nieder. Ihre Töchter Ruth und Dita verbrachten die Ferien in Žarošice und bei Verwandten in Brünn. Im Jahre 1927 war das Ehepaar Maier aus der Israelitischen Kultusgemeinde ausgetreten. Ludwig beherrschte neun Fremdsprachen und bereiste beruflich viele Länder. Er war Mitglied des Zentralausschusses der Postgewerkschaft. Die von der Dollfuß-Regierung eingesetzte Postdirektion entthob ihn im Oktober 1933 seiner Funktionen und versetzte ihn in ein kleines Postamt im benachbarten 19. Wiener Bezirk. Ludwig starb vorzeitig an einer Hautkrankheit. Irma und Dita konnten nach dem Anschluss Österreichs nach Großbritannien fliehen. Ruth wanderte zwar nach Norwegen aus, aber nachdem das Land besetzt wurde, konnte sie der Deportation nach Auschwitz-Birkenau nicht entgehen.

Ludvík Maier s dcerou Ruth. Zdroj: Gyldendal Norsk Forlag AS.
Ludwig Maier mit seiner Tochter Ruth. Quelle: Gyldendal Norsk Forlag AS.
Ludwig Maier with his daughter Ruth. Source: Gyldendal Norsk Forlag AS.

5 Robert Maier (16. 2. 1884 Žarošice – 18. 4. 1942 Rejowiec)

Aranka Sternová (10. 3. 1892 Liberec – 18. 4. 1942 Rejowiec)

Maminka se okamžitě rozhodla, že musíme odjet. Její švagr, Robert Maier, říkal, že je blázen, když se chce vzdát své penze a odjet do Anglie pracovat jako pomocnice v domácnosti.

ze vzpomínek Dity Suschitzky

Druhý syn Robert se stal ředitelem Eskomptní banky v Brně. Oženil se s Arankou Sternovou z Liberce. Společně vychováli syny Jindřicha a Felixe. Rodina žila v nájemném domě Belveder blízko lužáneckého parku. V roce 1927 navrhl manželům architekt Otto Eisler bytový dům na vedlejší parcele. Po smrti bratra Ludvíka podporoval Robert švagrovou Irmu a neteře Ruth s Dítou žijící ve Vídni. Po anšlusu Rakouska však jejich usilovnou snahu o vystěhování nesdílel. Dům na Erbenově 3 byl v roce 1941, stejně jako jiné nemovitosti židovských majitelů v Brně, převeden do majetku Vystěhovaleckého fondu. Rodina se musela přestěhovat na Bratislavskou 2. Dne 8. dubna 1942 byli manželé Maierovi se synem Jindřichem deportováni do Terezína. O deset dní později je čekal další transport do polského ghetta Rejowiec, odkud se nikdo z nich nevrátil.

Maminka se okamžitě rozhodla, že musíme odjet. Její švagr, Robert Maier, říkal, že je blázen, když se chce vzdát své penze a odjet do Anglie pracovat jako pomocnice v domácnosti.

aus den Erinnerungen von Dita Suschitzky

Der zweite Sohn Robert war Direktor bei der Escompte-Bank in Brünn. Er heiratete Aranka Stern aus Reichenberg. Der Ehe entsprossen die Söhne Heinrich und Felix. Die Familie lebte im Mietshaus Belveder beim Augarten. Im Jahr 1927 entwarf der Architekt Otto Eisler für das Nachbargrundstück ein Haus für das Ehepaar. Nach dem Tod seines Bruders Ludwig unterstützte Robert die Schwägerin Irma sowie die Nichten Ruth und Dita, welche in Wien lebten. Ihr Bemühen um eine Auswanderungsbewilligung nach dem Anschluss von Österreich teilte er jedoch nicht. Das Haus in der Straße Erbenova 3, ähnlich wie andere Immobilien jüdischer Eigentümer in Brünn, wurde im Jahr 1941 in den Besitz des Auswanderungsfonds überführt. Die Familie musste in die Straße Bratislavská 2 umziehen. Am 8. April 1942 wurde das Ehepaar Maier mit dem Sohn Heinrich nach Theresienstadt deportiert. Zehn Tage später erwartete sie ein weiterer Transport ins Ghetto im polnischen Rejowiec, aus dem niemand von ihnen zurückgekommen ist.

Our mother decided immediately that we must leave. Her brother-in-law, Robert Maier, said that she was crazy to leave her pension and go to England to work as a domestic.

from Dita Suschitzky's memoirs

The second son, Robert, became the director of the Eskomptní banka (Discount Bank) in Brno. He married Aranka Stern from Liberec. Together they brought up two sons, Heinrich and Felix. The family lived in the Belveder apartment block near Lužánky Park. In 1927, the architect Otto Eisler designed a block of flats for the couple on the neighbouring plot of land. When his brother Ludwig died, Robert supported his sister-in-law, Irma, and his nieces, Ruth and Dita, who lived in Vienna. After the Anschluss, he did not participate in their desperate efforts to emigrate. The building in Erbenova Street 3, like other property owned by Jews in Brno, was transferred to the Auswanderungsfond. The family had to move to Bratislavská Street 2. On 8 April 1942, Mr and Mrs Maier together with their son Heinrich were deported to Theresienstadt. Ten days later, another transport took them to the ghetto in Rejowiec, Poland, from where none of them returned.

Manželé Robert a Aranka Maierovi o Vánocích v Chorvatsku 1917
Ehepaar Robert und Aranka Maier an Weihnachten in Croatia, 1917
The husband and wife Robert and Aranka Maier at Christmas in Croatia, 1917

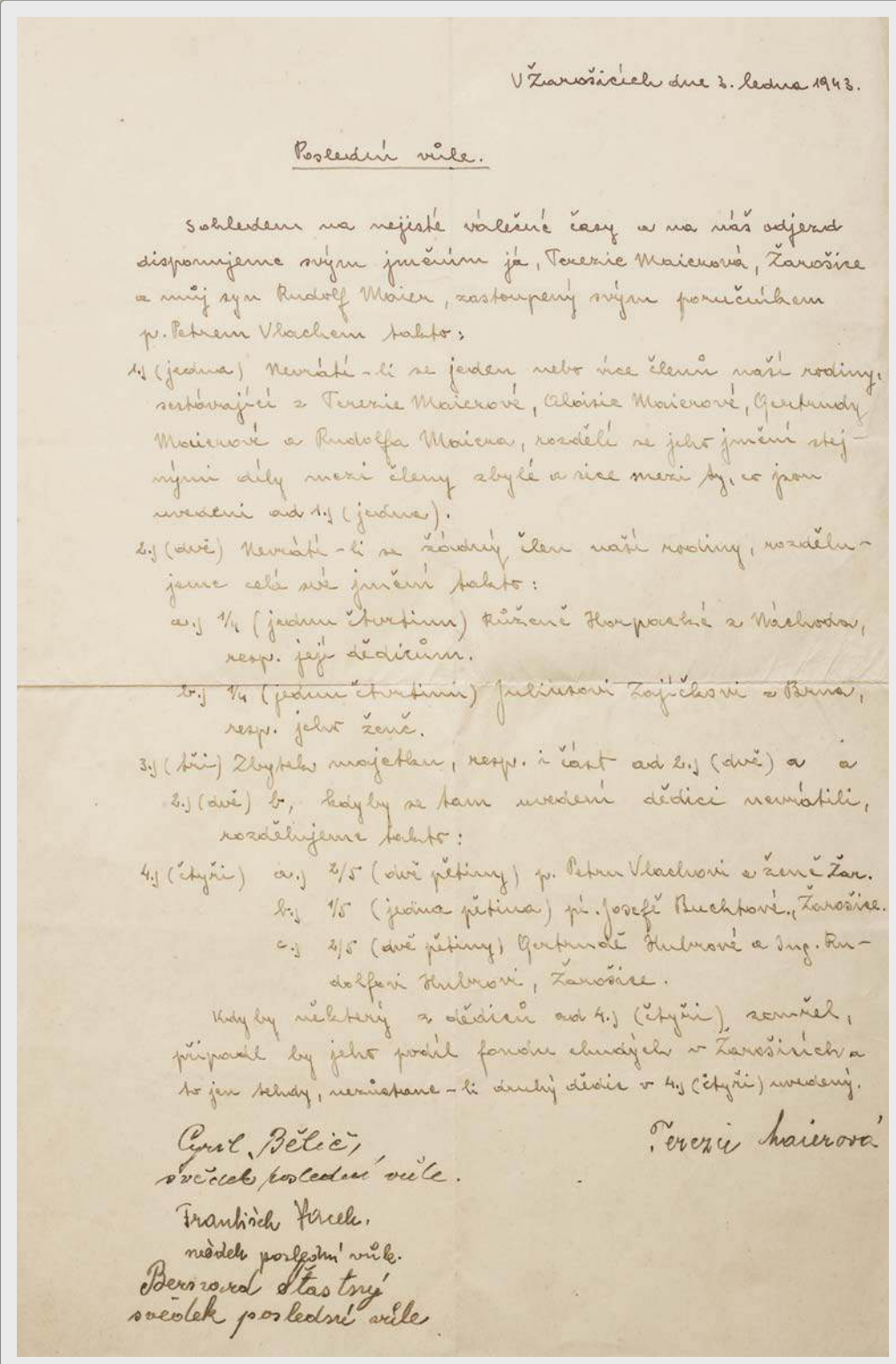

Dům Maierových na Erbenově 3, 1930
Haus der Familie Maier, Erbenova 3, 1930
The Maier building at Erbenova 3, 1930

6 Viktor Maier (29. 12. 1886 Žarošice – 30. 12. 1940 Žarošice) Terezie Zaitscheková (15. 6. 1899 Dambořice – 29. 1. 1943 Auschwitz-Birkenau)

Manželé Maierovi na zahradě v Žarošicích
Ehepaar Maier im Garten in Žarošice
Mr and Mrs Maier in their garden in Žarošice

Poslední vůle Terezie Zajtčkové sepsaná v lednu 1943 před deportací do Terezína
Der letzte Wille von Therese Zaitschek, geschrieben im Januar 1943 vor dem Abtransport nach Theresienstadt
Terezie Zaitschek's last will and testament, written in January 1943 before deportation to Theresienstadt

20. ledna byl nařízený odjezd židů ze Žarošic. Odjíždí dvě rodiny: Maierova (4 členi) a Hubrova (8 členů). Bylat toho dne velká zima a židé nesměli do čekárny, třebas že židovka Maierka zamdlela.

z kroniky obce Žarošice, 1943

Třetí syn Viktor zdědil po otci obchod v Žarošicích. Mimo něj provozoval velkoobchod uhlím a stavebním materiálem. Oženil se s Terezíí Zaitschkovou z nedalekých Dambořic. Manželům se narodily dcery Aloisie, Gertruda a syn Rudolf. Viktor zemřel na sklonku roku 1940 poté, co došlo k arizaci rodinného majetku. Terezie byla 27. ledna 1943 zařazena s dětmi do terezínského transportu z Uherského Brodu. Po dvou dnech byli všichni kromě Gertrudy deportováni do tábora Auschwitz-Birkenau. Do Žarošic se v létě 1945 vrátila Aloisie jako jediná.

Am 20. Januar mussten die Juden auf Befehl Žarošice verlassen. Es fahren zwei Familien weg: Maier (4 Mitglieder) und Huber (8 Mitglieder). Es war sehr kalt an dem Tag und die Juden durften nicht in das Wartezimmer hinein, auch als die Jüdin Maier ohnmächtig wurde.

aus der Chronik der Gemeinde Žarošice, 1943

Der dritte Sohn Victor erbte den Laden in Žarošice von seinem Vater. Außerdem betrieb er einen Großhandel für Kohle und Baumaterial. Er heiratete Therese Zaitschek aus dem nahen Dambořice. Das Ehepaar hatte die Töchter Aloisia und Gertrude und einen Sohn Rudolf. Victor starb Ende des Jahres 1940 nach der Arisierung des Familienbesitzes. Therese wurde am 27. Januar 1943 mit den Kindern in den Transport von Uherský Brod (Ungarisch Brod) nach Theresienstadt eingeteilt. Nach zwei Tagen wurden alle außer Gertrude ins Lager Auschwitz-Birkenau deportiert. Zurück nach Žarošice kam als einzige Aloisia, im Sommer 1945.

On 20 January, the departure of Jews from Žarošice was ordered. Two families were leaving, the Maiers (four members) and the Hubrs (eight members). It was a very cold day and the Jews were not allowed into the waiting room, even though the Jewess Maier fainted.

from the Žarošice chronicle, 1943

The third son, Viktor, inherited the store in Žarošice from his father. He also ran a wholesale business in coal and building materials. He married Terezie Zaitschek from the nearby Dambořice. The couple had two daughters, Aloisie and Gertruda, and a son, Rudolf. Viktor died in late 1940, after the family property had been 'Aryanised'. On 27 January 1943, Terezie and the children were put on a Theresienstadt-bound transport from Uherský Brod. Two days later, all except Gertruda were deported to the Auschwitz-Birkenau camp. Aloisie was the only one to return to Žarošice in summer 1945.

7 Adele/Ada/ Maierová (12. 4. 1888 Žarošice – 18. 4. 1942 Rejowiec)

Martin Krčma (24. 3. 1886 Domažlice – 1924)

To s tou homosexualitou je už dávno vyřešené. Teta Ada mi všechno moc hezky vysvětlila. Když se někdo silně zklame v lásce (když se k sobě dva nehodí), pak souloží s osobou stejného pohlaví. Hledala jsem v encyklopediích. A celý den jsem na to musela myslet. Ptala jsem se i mámy, ale ta mi řekla, že tomu nerozumím.

z deníku Ruth Maierové, 1934

Třetí dcera Ada se stala učitelkou cizích jazyků. V době první světové války pracovala jako zdravotní sestra. Oba životní partnery našla mezi lékaři. První manželství uzavřela s Friedrichem Pollakem v roce 1908. Do druhého manželství s Martinem Krčmou se v roce 1921 narodil jediný syn Antonín. Ada žila po Martinově smrti v Brně na ulici Výstavní. V prosinci 1939 se sem za ní přestěhovala sestra Erna, když také ovdověla. Ada sdílela s bratrem Robertem a jeho ženou svoji poslední brněnskou adresu, transport do Terezína i další cestu bez návratu do ghetta Rejowiec.

Das mit homosexuell, das ist schon lange vorbei. Tante Ada hat mir das so lieb erklärt: Ein Mensch, der in seiner Liebe sehr enttäuscht worden ist (wenn zwei nicht zusammenpassen), der macht dann denselben Geschlechtsvorgang beim eigenen Geschlecht. Ich schaute in Lexikons. Und den ganzen Tag musste ich daran denken. Ich fragte auch die Mutz, aber sie sagte, ich verstehe das nicht.

aus dem Tagebuch von Ruth Maier, 1934

Die dritte Tochter Ada wurde Fremdsprachenlehrerin. Während des Ersten Weltkriegs arbeitete sie als Krankenschwester. Ihre beiden Lebenspartner waren Ärzte. Die erste Ehe schloss sie mit Friedrich Pollak im Jahr 1908. In der zweiten Ehe mit Martin Krčma wurde 1921 ihr einziger Sohn Antonín geboren. Nach Martins Tod lebte Ada in Brünn in der Straße Výstavní. Im Dezember 1939 zog ihre Schwester Erna zu ihr, als auch sie Witwe wurde. Ada teilte mit ihrem Bruder Robert und seiner Frau die letzte Brünner Adresse, den Abtransport nach Theresienstadt sowie den weiteren Weg ohne Rückkehr ins Ghetto von Rejowiec.

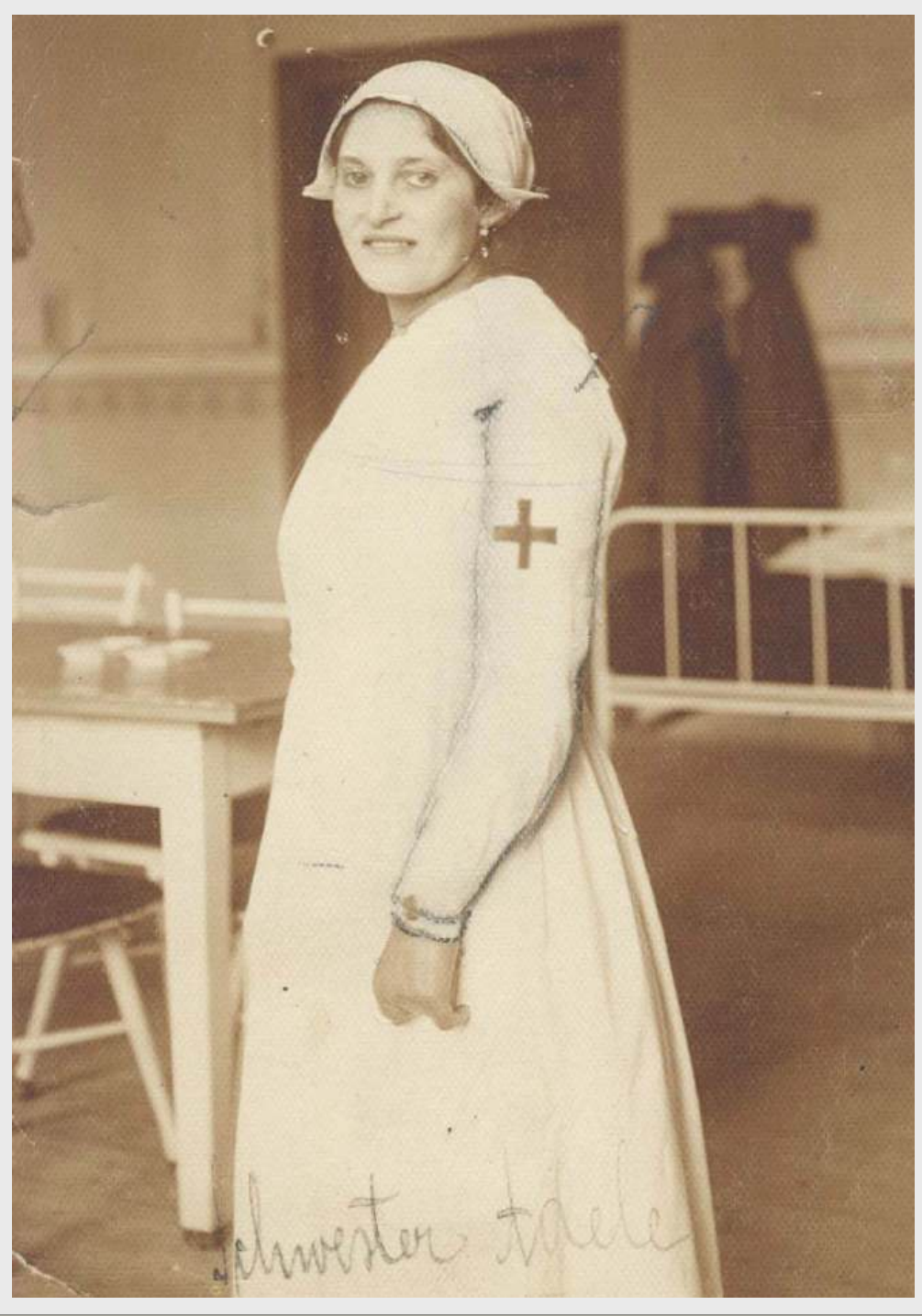
That thing about homosexuality is all in the past now. Auntie Ada was so kind to explain it to me. It's somebody who is very disappointed by love (when two people are not right for each other) who then starts to make sexual advances towards people of the same sex. I used to look in dictionaries. And I couldn't help thinking about it all day long. I also asked Mum, but she said I wouldn't understand.

from Ruth Maier's diary, 1934

The third daughter, Ada, became a foreign language teacher. During the First World War, she worked as a nurse; both of her life partners were doctors. She first married Friedrich Pollak in 1908. Her second marriage, to Martin Krčma in 1921, produced her only son, Antonín. After Martin's death, Ada lived in Výstavní Street in Brno. In 1939, her sister Erna, also a widow, moved in with her. With her brother Robert and his wife, Ada shared her last Brno address, the transport to Theresienstadt and the further journey of no return to the Rejowiec ghetto.

Rodina Krčmova, 1922
Familie Krčma, 1922
The Krčmas, 1922

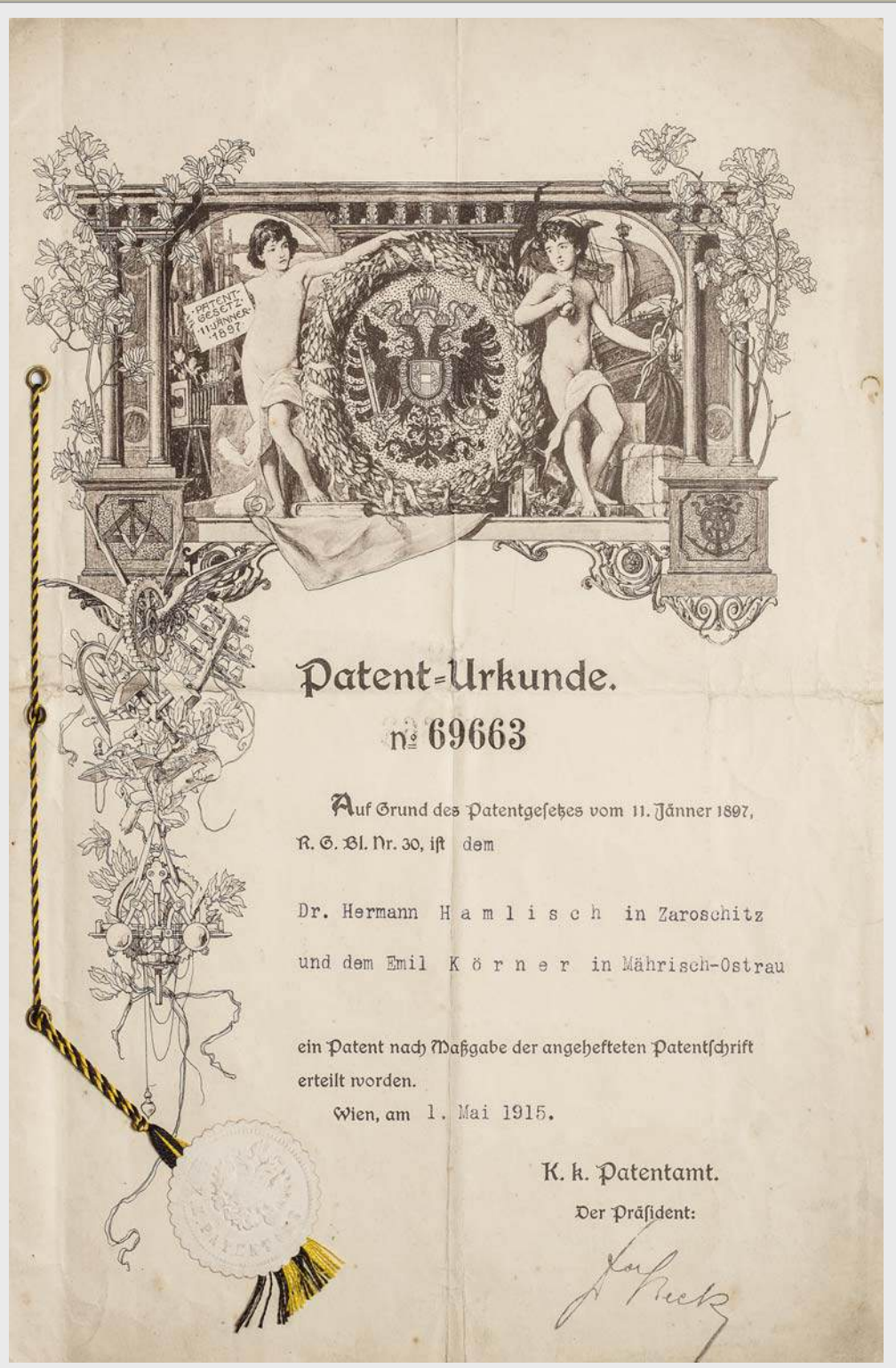
Ada v uniformě zdravotní sestry v době první světové války
Ada in Krankenschwesteruniform während des Ersten Weltkriegs
Ada in a nurse's uniform during the First World War

8 Erna Maierová (27. 1. 1893 Žarošice – 16. 11. 1941 Minsk)

Emil Körner (19. 12. 1884 Hodonín – 1939)

Rodina Körnerova ve Vídni, 1915
Familie Körner in Wien, 1915
The Körners in Vienna, 1915

Patentní listina k vynálezu primitivního theodolitu
Patenturkunde über die Erfindung des primitiven Theodolits
The patent document for the invention of a primitive theodolite

My přece mluvíme německy a nejsme komunisti!

z reakce Emila na varování před hrozící perzekucí, 1939

Nejmladší dcera Erna se provdala za Emila Körnera z Hodonína. Emil byl profesí středoškolský profesor a společně se švagrem Heřmanem byli držiteli patentu na primitivní theodolit – přístroj k měření větších vzdáleností. Manželé žili v Moravské Ostravě a roku 1913 se jim narodil jediný syn Štěpán. Před prvními transporty židovských mužů přišel rodinu varovat Emilův bývalý žák v uniformě SS. Štěpánovi se podařilo uprchnout přes Polsko do Velké Británie. Emil zahynul v říjnu 1939 za nejasných okolností během deportace do Niska nad Sanem. Erna se přestěhovala k sestře Adě do Brna. 16. listopadu 1941 byla zařazena do prvního brněnského transportu mířícím do ghetta v Minsku. Z tisíciletého transportu se vrátilo třináct lidí. Erna mezi nimi nebyla.

Wir sprechen doch Deutsch und sind keine Kommunisten!

reagovala Emil na varování před perzekucí, 1939

Die jüngste Tochter Erna heiratete Emil Körner aus Hodonín (Göding). Emil war Oberschullehrer von Beruf und zusammen mit seinem Schwager Hermann besaßen sie das Patent für einen primitiven Theodolit – ein Instrument zur Messung von größeren Entfernungen. Das Ehepaar lebte in Mährisch-Ostau und im Jahr 1913 kam ihr einziger Sohn Stefan zur Welt. Vor den ersten Judentransporten wurde die Familie von einem ehemaligen Schüler Emils gewarnt, der mit dieser Nachricht in SS-Uniform kam. Stefan gelang es, über Polen nach Großbritannien zu fliehen. Emil starb im Oktober 1939 unter ungeklärten Umständen bei der Deportation nach Nisko am San. Erna zog dann zu ihrer Schwester Ada nach Brünn. Am 16. November 1941 wurde sie in den ersten Brünner Transport ins Ghetto Minsk deportiert. Der Transport zählte Tausend Menschen, davon sind dreizehn zurückgekommen. Erna war nicht unter ihnen.

But we speak German and we're not communists!

replied Emil to the warning of persecution, 1939

The youngest daughter, Erna, married Emil Körner from Hodonín. Emil was a secondary school teacher and, together with his brother-in-law Hermann, held a patent for a primitive theodolite: an instrument for measuring long distances. Erna and Emil lived in Moravská Ostrava and in 1913 their only son, Stephan was born. A former pupil of Emil's, dressed in an SS uniform, came to warn the family that the first transports of Jewish men were about to start. Stephan managed to flee via Poland to the United Kingdom. Emil perished in October 1939 under unclear circumstances during a deportation to Nisko in Poland. Erna moved to her sister Ada's in Brno. On 16 November 1941, she was put on the first transport from Brno to the Minsk ghetto. Of the thousand people on the transport, 13 came back. Erna was not among them.

Archy rodiny Maierovy - Die Archen der Familie Maier - Arks of the Maier Family

Lidé se nemají trestat, nemají se zabíjet za to, co jsou. Za to, že mají židovské prarodiče. To je tak slabomyslné, tak pitomé. Člověk by se z toho pomátl. Je to v rozporu se zdravým rozumem. Nechápu, že to Židé vydrží.

z deníku Ruth Maierové, 1942

Man straft nicht, man schlägt keine Menschen, weil sie sind, was sie sind. Weil sie jüdische Großeltern haben. Das ist etwas Geistesschwaches, etwas Idiotisches. Das ist zum Verrücktwerden. Das ist wider die Vernunft. Dass die Juden es aushalten, verstehe ich nicht.

aus dem Tagebuch von Ruth Maier, 1942

You don't punish, you don't strike other people because they are what they are. Because they have Jewish grandparents. That's moronic, idiotic. That's madness. It runs counter to all reason. I cannot understand that the Jews can withstand all this.

from Ruth Maier's diary, 1942

9 Norbert Fírst 11. 6. 1905
– transport 29. 3. 1942 Terezín
– transport 25. 4. 1942 Varšava

10 Ruth Maierová 10. 11. 1920
– transport 1. 12. 1942 Auschwitz-Birkenau

11 Jindřich Maier 11. 7. 1915
– transport 8. 4. 1942 Terezín
– transport 18. 4. 1942 Rejovic

12 Felix Maier 12. 6. 1919
– transport 2. 12. 1941 Terezín
– transport 20. 1. 1943 Auschwitz-Birkenau
Zdroj: Moravský zemský archiv Brno

13 Rudolf Maier 19. 5. 1925
– transport 27. 1. 1943 Terezín
– transport 29. 1. 1943 Auschwitz-Birkenau

14 Gertruda Maierová
4. 8. 1921 – transport
27. 1. 1943 Terezín – 9. 1943 Auschwitz-Birkenau)

„Bydleli jsme na pokoji v Terezíně bratr, maminka, babička a já. Ale celkem nás tam bylo osmnáct, adresa Q 704. Jedna paní, Frau Löwy, se jednoho rána ne-vzbudila, tak ubylo jedno lůžko a na druhý den tam byla Gerda. My jsme se strašně kamarádily, přesto, že byla o hodně starší. Měly jsme se moc rády. Ona měla v Terezíně moc dobré postavení, protože pracovala v zemědělství. Chodila na pole a vždycky donesla brambory nebo jí někdo dal krajíc chleba. Hned se se mnou dělila. Chodila v rajtkách a jezdeckých holínkách, tak jsme ji vždycky už na dálku poznali. Přátelství staré a mladé, byla o třináct let starší. ‚Zítra půjdeme do okurků, ale ty mě musíš vychytat všechny blechy, když chceš jít.‘ To bylo i sto blech najednou. Na poli jsem se najedla okurků, jako nikdy, to jsem poprvé jedla syrový okurek. Ale odnést jsem je nesměla, při prozrazení hrozilo vězení v Malé pevnosti. Ona je však propašovala v těch rajtkách a na ubikaci je rozdala. Byla opravdu dobrosrdečná a přátelská. Její rodina šla hned dál, ale ona se za ně pořád modlila, aby se brzy uviděli. Měla různé výhody. Dostala třeba poukaz na sprchování a nechala mi ho. Tak jsem byla dvakrát ve sprše. Tam jsem poprvé viděla úplně obnažené ženy, a dokonce jednu těhotnou. To jsem se potom vyptávala a babička mi vše vysvětlila. Gerda nám nosila zeleninu z pole na polévku. Věděla podle toho, s jakým čteníkem jsme šli na pole, jestli ji může vzít. To byla velická výhoda dostat se za Terezín. Hlavně to jídlo. Přes čteníky dokázala sehnat všechno. Léky, tatínkovi na žaludeční vředy, třeba. V září šla do transportu do rodinného tábora v Osvětimi. Snila o tom, že chce vidět maminku a ostatní z rodiny. Všechno se snažila dostat ven, ani nevím, jestli se nepřihlásila do transportu dobrovolně.“

ze vzpomínky paní Věry Weberové, 2020

Gertruda Maierová
Gertrude Maier
Gertruda Maier

„Wir – mein Bruder, meine Mutter, meine Oma und ich - wohnten auf einem Zimmer in Theresienstadt. Aber insgesamt waren wir dort achtzehn, Adresse Q 704. Eine Frau, sie hieß Löwy, ist eines Morgens nicht aufgewacht, so gab es ein Bett mehr und am nächsten Tag kam Gerda hin. Wir wurden enge Freundinnen, auch wenn sie viel älter war. Wir mochten uns sehr. Sie hatte eine sehr gute Position in Theresienstadt, weil sie in der Landwirtschaft arbeitete. Sie ging auf das Feld und brachte immer Kartoffeln mit oder bekam eine Scheibe Brot von jemandem. Sie hat alles sofort mit mir geteilt. Sie trug eine Reithose und Reitstiefel, so konnten wir sie jedes Mal schon von Weitem erkennen. Die Freundschaft einer Alten mit einer Jungen, sie war dreizehn Jahre älter. ‚Morgen gehen wir in die Gurken, aber du mußt mir erstmal alle Flöhe fangen, wenn du mitkommen willst.‘ Das waren auch hundert Flöhe auf einmal. Auf dem Feld habe ich so viele Gurken wie nie gegessen, damals habe ich zum ersten Mal rohe Gurke gegessen. Aber wegtragen konnte ich sie nicht, wenn man uns erwischt hätte, hätte uns Arrest in der Kleinen Festung gedroht. Sie schmuggelte die Gurken jedoch in ihrer Reithose und verteilte sie im Quartier. Sie war wirklich gutherzig und freundlich. Ihre Familie wurde gleich weitergeschickt, aber sie betete ständig für sie, damit sie sich bald wieder sehen. Sie hatte verschiedene Privilegien. Zum Beispiel hat sie einen Coupon für die Dusche bekommen und hat ihn mir überlassen. So war ich zweimal duschen. Dort habe ich zum ersten Mal ganz nackte Frauen gesehen, sogar eine schwangere. Da hab ich Fragen gestellt und meine Oma hat mir alles erklärt. Gerda brachte uns Gemüse für die Suppe vom Feld. Sie wusste schon, je nachdem welcher Wächter mit auf das Feld ging, ob sie was mitnehmen kann. Es war ein großer Vorteil, außerhalb Theresienstadts zu arbeiten. Vor allem wegen dem Essen. Über die Wächter konnte sie alles beschaffen. Zum Beispiel Medikamente für den Vater, gegen Magengeschwüre. Im September ging sie auf Transport ins Familienlager in Auschwitz. Sie träumte davon, mit ihrer Mutter und der restlichen Familie zusammen zu sein. Sie versuchte auf jede Weise rauszukommen, ich weiß nicht einmal, ob sie sich nicht freiwillig in den Transport gemeldet hat.“

aus den Erinnerungen der Frau Věra Weberová, 2020

Věra Weberová (roz. Baderová), Zdroj: rodinný archiv
Věry Weberové
Věra Weberová (geb. Bader). Quelle: Familienarchiv
von Věra Weberová.
Věra Weberová (née Bader). Source: family archive of
Věra Weberová.

‘We lived in a room in Theresienstadt, my brother, mother, grandmother and I. But in total there were 18 of us there, the address was Q 704. One lady, Frau Löwy, did not wake up one morning and so one bed became available and the next day Gerda was there. We were terrific friends, although she was much older. We loved each other. She had a very good position in Theresienstadt, because she worked in farming. She would go to the fields and bring back potatoes or someone would give her a slice of bread. She would immediately share this with me. She wore riding breeches and riding boots, so we could always tell it was her from a distance. It was a friendship between an old and a young person – she was 13 years my senior. “Tomorrow we’ll go to the cucumber field, but you must pick off all of my fleas if you want to go.” That could mean a hundred fleas in one go. In the field, I ate more cucumbers than ever before, this was the first time I ate a raw cucumber. But I couldn’t take them away with me – if I were found out, I risked imprisonment at the Small Fortress. She would smuggle them in her riding breeches and distribute them at the barracks. She was really warm-hearted and friendly. Her family was sent on immediately, but she kept praying for them that they might see each other again soon. She had various benefits. For instance, she received a shower voucher and gave it to me. Thus, I was in the showers twice. This was the first time I saw women entirely naked – one was even pregnant. Then I asked questions and grandmother explained everything to me. Gerda would bring vegetables from the field for soup. She knew – depending on which police officer went with us to the field – whether she could bring them or not. That was a massive advantage, to get out of Theresienstadt. The food in particular. She was able to fix anything through the police officers. Medicine for her father’s gastric ulcers, for example. In September, she went on the transport to the family camp in Auschwitz. She dreamed of and wished for her mother and others from her family. She tried to get out in every possible way – it may be that she joined the transport voluntarily’

from the memoirs of Mrs Věra Weberová, 2020

15 Elvíra Hamlischová (19. 2. 1896 Žarošice – 19. 7. 1973 Brno)

Na radu doktora jsme tchána po propuštění z lágru zachraňovali polévkou z koňského masa. Abychom mohli maso koupit, museli jsme stát frontu již ve tři ráno.

ze vzpomínek snachy Viléma Reinöhla staršího, 2021

Rodina Krémova, 1922
Familie Kréma, 1922
The Krémas, 1922

Vilém Reinöhl st.
Wilhelm Reinöhl sr.
Vilém Reinöhl Sr

Auf Anraten des Arztes haben wir meinen Schwiegervater nach seiner Entlassung aus dem Lager mit Pferdefleischsuppe gerettet. Um Fleisch zu kaufen, mussten wir um drei Uhr morgens in der Schlange stehen.

aus den Erinnerungen der Schwiegertochter von Wilhelm Reinöhl sr., 2021

Elvíra, die einzige Tochter von Valerie und Hermann Hamlisch, kam 1896 in Žarošice zur Welt. Sie heiratete den evangelischen Wilhelm Reinöhl, mit dem seine Mutter deswegen den Kontakt abbrach. Sie lebten in Brünn und im Jahr 1923 kam ihr Sohn Vilém zur Welt. Wilhelm arbeitete bei seinem Schwager Moritz Fürst im Biervertrieb für die Gesellschaft Budvar. Das Ehepaar Reinöhl ließ sich trotz dem Druck auf die Mischehen nicht scheiden. Für Wilhelm bedeutete es, dass er im Januar 1945 ins Arbeitslager von Postelberg musste. Vilém musste zur Zwangsarbeit ins Lager in Bystřice (Bistritz) bei Beneschau. Elvíra wurde damit vor der größten, man kann sagen „liquidierenden“, Welle von Deportationen aus Brünn geschützt. Im Herbst 1944 wurde sie ins Arbeitslager Hagibor in Prag geschickt, von dem sie am 31. Januar 1945 nach Theresienstadt transportiert wurde. Die ganze Familie traf sich nach dem Kriegsende wieder in Brünn.

On the doctor's advice, we rescued my father-in-law with horse meat soup after his release from the camp. In order to buy meat, we had to stand in line at three in the morning.

from the memories of the daughter-in-law of Vilém Reinöhl Sr, 2021

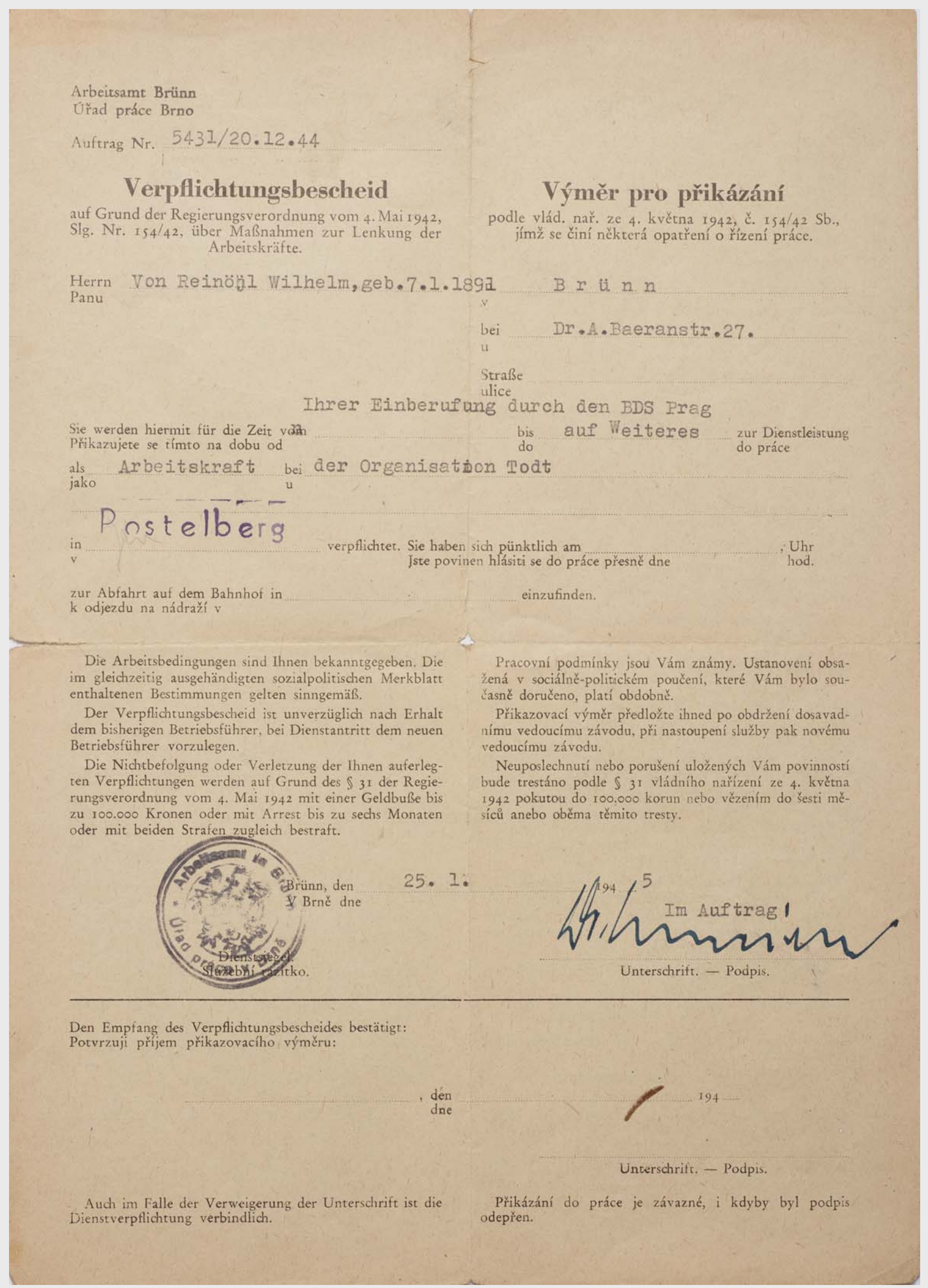
Elvíra, the only daughter of Valerie and Hermann Hamlisch, came into the world in Žarošice in 1896. She married a protestant, Vilém Reinöhl, whose mother cut him off because of it. The couple lived in Brno and in 1923 their son Vilém was born. Vilém Sr worked at his brother-in-law Moritz Fürst's Budvar (Budweiser) beer distribution business. Despite the pressures exerted on mixed marriages, the Reinöhls did not divorce. For Vilém Sr, this meant being sent to a labour camp in Postoloprty, for Vilém Jr, forced labour in the Bystřice camp near Benešov (Beneschau) and, for Elvíra, protection from the main wave of deportations – in which so many perished – from Brno. In autumn 1944, she was sent to the Hagibor labour camp in Prague, from whence she was moved to Theresienstadt on 31 January 1945. After the war, the family was reunited in Brno.

Textilní nášotka na vězeňské oděv Viléma Reinöhla st. v Postoloprtech, 1945
Stoffapplikation an der Häftlingskleidung von Wilhelm Reinöhl in Postelberg, 1945
Cloth badge from Vilém Reinöhl Sr's prison clothes in Postoloprty, 1945

Cestovní pas Elvíry Hamlischové, 1915
Reisepass von Elvíra Hamlisch, 1915
Elvíra Hamlisch's passport, 1915

Povolávací listina Viléma Reinöhla st. do pracovního tábora Postoloprty, 1945
Einberufungsschreiben von Wilhelm Reinöhl für das Arbeitslager Postelberg, 1945
The document summoning Vilém Reinöhl Sr to the Postoloprty labour camp, 1945

Terezínské bankovky
Banknoten aus Theresienstadt
Banknotes from Theresienstadt

16 Vilém Reinöhl ml. (28. 4. 1923 Brno – 17. 10. 2017 Brno)

Jeví-li se vám šedý svět, vzpomeňte si na Benešov zpět!

ze svatebního blahopřání novomanželům Reinöhlovým od rakouského malíře Otto Schatze, 1948

Vilém se narodil v Brně v roce 1923 jako jediný syn manželů Elvíry a Viléma Reinöhlových. Jako židovský míšenec 1. stupně byl na podzim 1944 nasazen na nucenou práci v Bystřici a Tvoršovicích u Benešova. Když na sklonku války zmizela německá ostraha tábora, dostal se do terezínského ghetta, odkud odvezl svou matku Elvíru a Waltera Bocka, otce své snoubenky Alžběty, domů. Na přelomu května a června 1945 s Alžbětou objížděli pochod německých obyvatel vyhnaných z Brna a snažili se odtud vyreklamovat rodinné členy a známé. Pro některé přišla jejich pomoc pozdě. Alžbětina dědečka odvezli z Mikulova pochovat do Brna. „Když jsme šli s Otto Schatzem po Praze a mluvili německy, tak jsem čekal, z které strany, a kdy, dostaneme facku“ vzpomínal Vilém Reinöhl ml. na poválečnou atmosféru ve společnosti. Vilém s Alžbětou uzavřeli sňatek v roce 1948 a narodily se jim dvě děti. Profesně se Vilém celý život věnoval chemii. Zemřel v Brně v roce 2017.

Scheint Euch das Leben manchmal grau, dann denkt zurück an Beneschau!

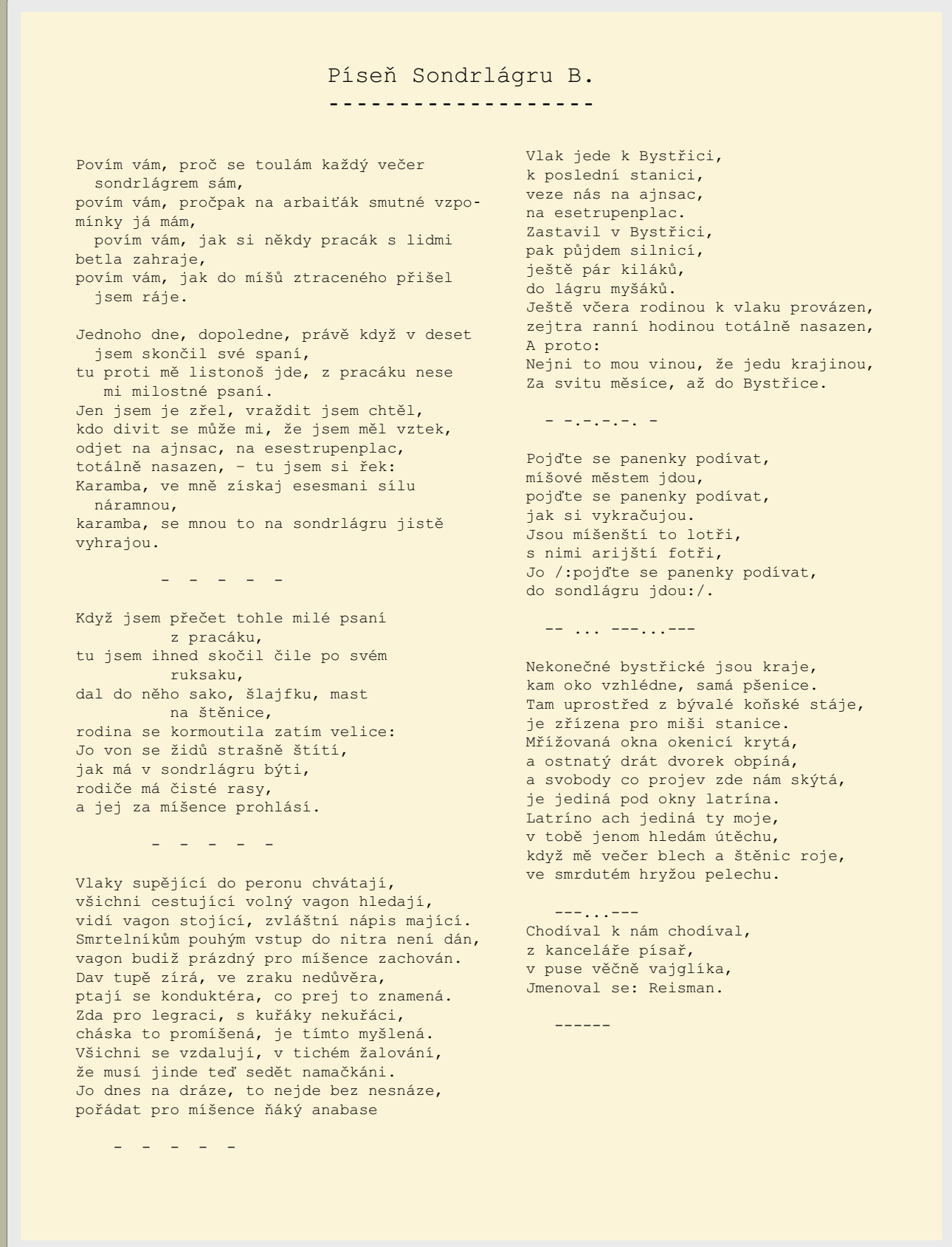
aus einer Glückwunschkarte zur Hochzeit an die Neuvermählten Reinöhl vom österreichischen Maler Otto Schatz, 1948

Vilém wurde 1923 in Brünn als einziger Sohn des Ehepaares Elvíra und Wilhelm Reinöhl sr. geboren. Als „jüdischer Mischling ersten Grades“ wurde er im Herbst 1944 in Bystřice und Tvoršovice bei Beneschau zur Zwangsarbeit eingesetzt. Als zu Ende des Kriegs die deutsche Bewachung des Lagers verschwand, gelang es ihm, ins Theresienstädter Ghetto reinzukommen und seine Mutter Elvíra sowie Walter Bock, den Vater seiner Verlobten Alžběta, wegzubringen. Ende Mai/Anfang Juni 1945 fuhren sie mit Alžběta am Zug der vertriebenen deutschen Bewohner Brünnns entlang und versuchten, aus dem Marsch ihre Familienmitglieder und Bekannte zu reklamieren. Für manche kam ihre Hilfe zu spät. Den Opa von Alžběta haben sie aus Nikolsburg zur Bestattung nach Brünn überführt. „Wenn wir mit Otto Schatz in Prag gegangen sind und Deutsch gesprochen haben, habe ich gewartet, von welcher Seite und wann die Ohrfeige kommt“ aus den Erinnerungen von Vilém Reinöhl jun. an die Nachkriegsstimmung. Vilém und Alžběta heirateten im Jahr 1948 und hatten zwei Kinder. Beruflich widmete sich Vilém sein Leben lang der Chemie. Er starb in Brünn im Jahr 2017.

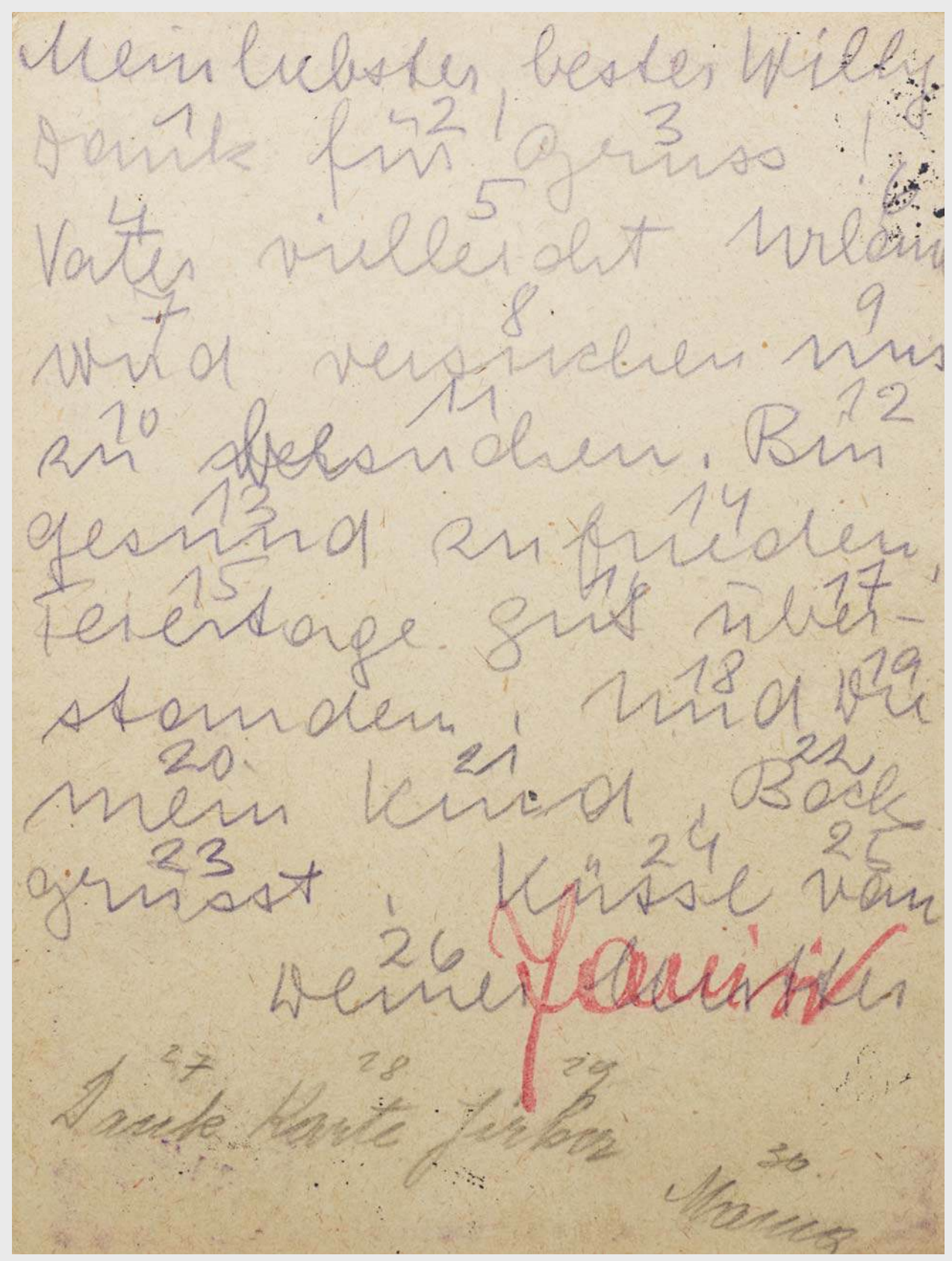
If life sometimes seems grey, then think back to Beneschau!

reads Austrian painter Otto Schatz's wedding greeting to the newly-wed Reinöhls, 1948

Vilém was born in 1923 in Brno to Elvíra and Vilém Reinöhl Sr, their only son. As a first-degree Mischling, he was sent in autumn 1944 to forced labour in Bystřice and Tvoršovice near Benešov (Beneschau). When the German guards of the camp disappeared at the end of the war, he went to the Theresienstadt ghetto, where he collected his mother Elvíra and Wilhelm Bock, the father of his fiancée Alžběta. At the turn of May and June 1945, they searched among the German population being expelled from Brno, seeking to save relatives and friends. For some, their help came too late. They took Alžběta's grandfather from Mikulov to be buried in Brno. 'When I walked with Otto Schatz in Prague and we spoke in German, I was wondering from what side, and when, we would get a smack in the face' Vilém Reinöhl Jr reminiscences about the post-war atmosphere. Vilém married Alžběta in 1948 and they had two children. Vilém, a chemist throughout his life, died in Brno in 2017.

*Píseň vězňů z pracovního tábora v Bystřici u Benešova, 1945
Lied der Häftlinge des Arbeitslagers in Bystřice bei Beneschau, 1945
Song of prisoners from the labour camp in Bystřice near Benešov, 1945*

*Cenzurovaná korespondence mezi matkou Elvirou u Terezína a synem Vilémem v Benešově. Povolení počet 30 slov.
Zensierte Korrespondenz zwischen der Mutter Elvira in Theresienstadt und dem Sohn Vilém in Beneschau. Erlaubte Anzahl von 30 Wörtern.
Censored correspondence between the mother, Elvira in Theresienstadt and the son, Vilém in Benešov. The number of words allowed was 30.*

*Vilém Reinöhl ml.
Vilém Reinöhl jun.
Vilém Reinöhl Jr*

*Textilní páska na vězeňský oděv Viléma Reinöhla ml., 1945
Stoffband an der Häftlingskleidung von Wilhelm Reinöhl jun., 1945
The fabric band from Wilhelm Reinöhl Jr's prison clothes, 1945*

*Nucené označení Židů žlutou šesticípou hvězdou zavedené od září 1941
Zwangsmarkierung von Juden mit einem gelben sechsackigen Stern, eingeführt im September 1941
Forced marking of Jews with a yellow six-pointed star introduced in September 1941*

*Skupina vězňů nasazených na nucenou práci v Bystřici u Benešova, 1945. Vilém Reinöhl ml. stojí v horní řadě. Zdroj: rodinný archiv Věry Weberové.
Gruppe von Häftlingen eingeteilt zur Zwangsarbeit in Bystřice bei Beneschau, 1945. Vilém Reinöhl jun. steht in der obersten Reihe. Quelle: Familienarchiv von Věra Weberová.*

A group of prisoners deployed as forced labour in Bystřice near Benešov, 1945. Vilém Reinöhl Jr is standing in the top row. Source: family archive of Věra Weberová.

*Svatební fotografie Alžběty a Viléma Reinöhlových, 1948
Hochzeitsfoto von Elisabeth und Wilhelm Reinöhl, 1948
The wedding photograph of Alžběta and Vilém Reinöhl, 1948*

*Stejný motiv z blahopřání novomanželům Reinöhlovým od malíře Otto Schatze, 1948
Das gleiche Motiv auf der Glückwunschkarte zur Hochzeit an die Neuvermählten Reinöhl vom österreichischen Maler Otto Schatz, 1948
The same motif from a wedding greeting to the newlywed Reinöhls by painter Otto Schatz,*

*Kresba vězeňského baráku tábora v Bystřici od Prof. Bohuslava Syrového, 1945
Zeichnung der Häftlingsbaracke im Lager in Bystřice vom Prof. Bohuslav Syrový, 1945
Drawing of the prison barracks in the camp in Bystřice by Professor Bohuslav Syrový, 1945*

Archy rodiny Maierovy - Die Archen der Familie Maier - Arks of the Maier Family

17 Judith/Dita/ Maierová (27. 3. 1922, Vídeň – 14. 4. 2020, Bristol)

Živě si vzpomínám, jak jsem hleděla z okénka vlaku na maminku a Ruth tisknoucí se k sobě na peróně.

ze vzpomínek Dity Suschitzky na odjezd do Británie

Dita, dcera Irmy a Ludvíka Maierových, se narodila ve Vídni roku 1922. Byla mladší sestrou Ruth Maierové. Otec zemřel na kožní onemocnění roku 1933. Po anšlusu Rakouska hledala Irma pro všechny možnost útěku. Nejdříve se povedlo zapsat Ditu na seznam prvního kindertransportu do Anglie. Odjížděl v podvečer 10. prosince 1938. Pro Ruth našla o dva měsíce později útočiště v Norsku. Irmě i její matce Anně Grossmannové se v roce 1939 podařilo dostat za Ditou do Anglie. Dopisy, které dostávala Dita od Ruth z Norska, stejně jako sestřin deník, byly zapsány na seznam UNESCO do registru Memory of the World. V únoru 1944 se Dita provdala za rodinného přítele Hanse Suschitzkyho, který také emigroval z Vídně. O rok později se manželům narodil syn. Ve třiceti letech začala Dita studium na pedagogické škole a této profesi se poté věnovala celý život. Zemřela v dubnu 2020 ve věku 98 let.

Devět hodin večer.

Dita je pryč. Teď sedí ve vlaku, i teď, v tomhle okamžiku. Směje se, vybaluje jídlo nebo se jí možná stýská po domově.

Vést si deník je hnusné. Děšivé. Na předchozí stránce v něm ještě stojí: Dita zítra odjíždí. A dnes: Dita je pryč. A tak to jde dál. Člověk by se měl stydět.

Včera v jedenáct hodin rychlíkem. Tady v našem „domově“ je teď prázdné místo. Máma mě oslovuje „Dittl“ a babička pláče a máma pláče. „Ach loučení, loučení těžké, kdo si tě vymyslel? Tak se to přece říká v Dantonově smrti. Je otrápaná pravda, že život přece není nic jiného než „loučení“. Možná zdravení a loučení. Každou minutu, každou sekundu! ... Ruth, jen žádné sentimentálnosti. To není dobré.

Ich kann mich lebhaft erinnern, wie ich aus dem Zugfenster schaute und meine Mutter mit Ruth sah, die sich auf dem Bahnsteig in den Armen hielten.

aus den Erinnerungen von Dita Suschitzky an die Abfahrt nach Britannien

Dita, die Tochter von Irma und Ludwig Maier, wurde in Wien im Jahr 1922 geboren. Sie war Ruth Maiers jüngere Schwester. Ihr Vater starb nach ganz kurzer Krankheit an Wundrose im Jahr 1933. Nach dem Anschluss von Österreich suchte Irma für alle nach Möglichkeiten zur Flucht. Zuerst gelang es ihr, Dita auf die Liste des ersten Kindertransportes nach England einzutragen. Der Transport fuhr am frühen Abend des 10. Dezembers 1938 ab. Für Ruth fand sie zwei Monate später in Norwegen Zuflucht. Irma und ihre Mutter Anna Grossmann schafften es, im Jahr 1939 zu Dita nach England zu kommen. Die Briefe an Dita, die sie von ihrer Schwester aus Norwegen bekam, wurden zusammen mit dem Tagebuch von Ruth in die UNESCO-Liste des Weltokumentenerbes eingetragen. Im Februar 1944 heiratete Dita den Familienfreund Hans Suschitzky, der auch aus Wien emigriert war. Ein Jahr später wurde dem Ehepaar ein Sohn geboren. Mit dreißig Jahren fing Dita ein pädagogisches Studium an und diesem Beruf widmete sie sich dann ihr ganzes Leben. Sie starb im April 2020 im Alter von 98 Jahren.

Neun Uhr abends.

Dita ist weg. Jetzt fährt sie im Zug, auch jetzt, in diesem Augenblick. Sie lacht, packt das Essen aus, oder vielleicht hat sie Heimweh.

Es ist scheußlich, ein Tagebuch zu führen. Grauenhaft. Da, auf der vorigen Seite, da steht noch: Dita fährt morgen weg. Und heute: Dita ist weg. Und so geht es weiter. Man sollte sich schämen.

Gestern also um elf Uhr im Schnellzug. Eine leere Stelle ist jetzt hier in unserem „Heim“. Mama sagt zu mir „Dittl“ und Großmutter weint und Mama weint. „Scheiden, scheiden, scheiden, wer hat nur das Scheiden erdacht.“ So heißt es doch in Danton's Tod... Es ist eine abgedroschene Wahrheit, dass es doch nichts ist als „Abschied nehmen“, das Leben. Grüßen und Abschiednehmen vielleicht. Von jeder Minute, jeder Sekunde! ... Nur keine Sentimentalitäten, Ruth! Das tut nicht gut.

aus dem Tagebuch von Ruth Maier, 1938

I can vividly remember looking out of the train window and seeing my mother and Ruth clutching each other on the platform.

Dita Suschitzky remembers the departure to Britain.

A daughter of Irma and Ludwig Maier, Dita was born in Vienna in 1922. She had an older sister, Ruth. The father died of a skin disease in 1933. After the Anschluss Irma sought every possible way of escaping. First, she managed to have Dita included on the list for the first Kindertransport to England on 10 December 1938. Two months later, she found a refuge for Ruth in Norway. Irma and her mother, Anna Grossmann, were able to leave for England to join Dita. The letters that Dita received from Ruth in Norway, and Ruth's diary, were inscribed on the UNESCO Memory of the World Register. In February 1944, Dita married a family friend, Hans Suschitzky, who also emigrated from Vienna. A year later, their son was born. Aged 30, Dita began to study at an education college, and dedicated herself to this profession throughout her life. She died in April 2020, aged 98.

Nine o'clock in the evening.

Dita has gone. She's now on the train, at this very moment. She's laughing, unpacking her food, or perhaps she's feeling homesick.

It's terrible keeping a diary. Ghastly. On the previous page it says: Dita is going away tomorrow. And today: Dita has gone. And so it continues. One ought to feel ashamed.

Yesterday: the fast train at eleven o'clock. There's now a void in our "home". Mama says "Dittl" to me, and Grandmother weeps and Mama weeps. "Separation, separation, separation, who on earth devised this separation?" That's what it says in Danton's Death... It's a banal truth that life is nothing more than saying goodbye. Perhaps saying hello and goodbye. To every minute, every second! ... Come on, Ruth, don't get sentimental. It doesn't help.

from Ruth Maier's diary, 1938

Sestry Ruth a Dita Maierovy ve Vídni 1923
Schwestern Ruth und Dita Maier in Wien, 1923
The sisters Ruth and Dita Maier in Vienna, 1923

Dita Maierová před odjezdem "kindertransportu" do Velké Británie
Dita Maier vor dem Abflug von "Kindertransport" nach Großbritannien
Dita Maier before the departure of "kindertransport" to Great Britain

Sestry Ruth a Dita Maierovy ve Vídni, 1927
Schwestern Ruth und Dita Maier in Wien, 1927
The sisters Ruth and Dita Maier in Vienna, 1927

Rodina Ludvíka Maiera v rakouském Cobenzlu, počátek 30. let (zleva neteř Gerta Maierová, dcery Dita a Ruth, Ludvík a Irma Maierovi, v popředí synovec Vilém Reinöhl, ml.)
Ludwig Maiers Familie in Cobenzl, Österreich, Anfang der 1930er Jahre (von links Nichte Gerta Maier, Töchter Dita und Ruth, Ludwig und Irma Maier, im Vordergrund Neffe Vilém Reinöhl, jun.)
Ludwig Maier's family in Cobenzl, Austria, early 1930s (from the left niece Gerta Maier, daughters Dita and Ruth, Ludwig and Irma Maier, nephew Vilém Reinöhl Jr in the foreground)

Judith Suschitzky se sestřenicí Aloisí, jejím manželem a manželi Reinöhlůvými na návštěvě v Žarošicích, 1986
Judith Suschitzky mit der Cousine Aloisia, ihrem Mann und dem Ehepaar Reinöhl bei dem Besuch in Žarošice, 1986
Judith Suschitzky with her cousin Aloisia, her husband and Mr and Mrs Reinöhl during a visit to Žarošice, 1986

Judith Suschitzky doma v Manchesteru před obrazem dědečkova žarošického domu, 2012
Judith Suschitzky zu Hause in Manchester vor dem Bild vom Opus Haus in Žarošice, 2012
Judith Suschitzky at home in Manchester, in front of the painting of her grandfather's house in Žarošice, 2012

18 Aloisie/Líza/ Maierová (24. 8. 1920 Žarošice – 25. 11. 1998 Žarošice)

Tam člověk nemyslel na to, co bude zítra.

vzpomíná Aloisie Maierová na tábor Auschwitz-Birkenau pro USC Shoah Foundation, 1997

Líza se narodila jako nejstarší dcera Viktora a Terezie Maierových v Žarošicích v roce 1920. Po ní přišli na svět sestra Gertruda a bratr Robert. Po studiích na gymnáziu v Kyjově pracovala v obchodním domě strýce Jindřicha Plačka v Brně. Židovské rodiny ze Žarošic byly povolány do budovy gymnázia v Uherském Brodě, aby odtud byly 27. ledna 1943 deportovány do Terezína. O dva dny později byla Líza s matkou a bratrem zařazena do transportu, který mířil do Auschwitz Birkenau. Líze se podařilo získat místo v táborové nemocnici.

„Měli jsme tam lékařky různých národností, kapacity. Dělalý všechno možné, aby lidi zachránily. Večer přijel Mengele a vybíral do plynu. Třeba někdy celý blok, a když mu chybělo na auta několik lidí, tak vzal i ošetřovatelky. Mengele byl vrah, o tom není řeč, neměl slitování, ale přitom to byl krásný člověk, filmový herec je proti tomu nic. U nás ležely taky Polky, dostávaly balíčky, česnek, cibuli, sušený chleba a dávaly mi z toho. Bez toho bych taky nepřežila. Moje sestra přišla transportem do rodinného tábora. Jeden Čech vozil do toho lágru písek, tomu jsem dávala chleba a on jim ho pod tím pískem vozil. Jednou byla blocksperre, slyšeli jsme velký kravál a křik. Ráno přišli muži, instalatéri a elektrikáři, k nám. A já jsem se ptala, co to bylo v noci. Oni řekli, že nic, že vyváželi český lágr do plynu. To bylo 8. března 1944.“

Těsně před osvobozením tábora nastoupila Líza na pochod smrti do Ravensbrücku. V létě 1945 se vrátila do rodných Žarošic. Splnila vnitřní slib žarošické Panence Marii a nechala se jako poděkování za svou záchranu v místním kostele pokřtít. Brzy se provdala, přivedla na svět dvě děti a vypomáhala s provozem rodinné autodílny. V důchodovém věku se věnovala besedám se studenty. Zemřela v Žarošicích v roce 1998.

Dort hat man nicht an morgen gedacht.

erinnert sich Aloisia Maier an das Lager Auschwitz-Birkenau für USC Shoah Foundation, 1997

Lisa wurde als älteste Tochter von Victor und Therese Maier 1920 in Žarošice geboren. Nach ihr kamen die Schwester Gertrude und der Bruder Rudolf zur Welt. Nach dem Gymnasialstudium in Kyjov (Gaya) arbeitete sie im Kaufhaus ihres Onkels Heinrich Placzek in Brünn. Jüdische Familien aus Žarošice wurden zur Sammelstelle im Gebäude des Gymnasiums in Uherský Brod bestellt, um von dort am 27. Januar 1943 nach Theresienstadt deportiert zu werden. Zwei Tage später wurde Lisa mit ihrer Mutter und ihrem Bruder in einen Transport nach Auschwitz-Birkenau eingeteilt. Lisa ist es gelungen, eine Stelle im Lagerspital zu bekommen.

„Wir hatten dort Ärztinnen verschiedener Nationalitäten, Kapazitäten. Sie machten alles mögliche, um Leute zu retten. Abends kam Mengele und wählte die ins Gas aus. Manchmal auch einen ganzen Block, oder wenn ihm ein paar Leute für den Wagen fehlten, dann nahm er auch Krankenpflegerinnen. Mengele war Mörder, da gibt es keine Zweifel, er war erbarmungslos, aber dabei so ein hübscher Mensch, ein Film-Star ist nichts dagegen. Bei uns lagen auch Polinnen, sie bekamen Päckchen, Knoblauch, Zwiebel, trockenes Brot, und gaben mir was davon. Ohne das hätte ich es nicht überlebt. Meine Schwester wurde ins Familienlager transportiert. Ein Tscheche fuhr Sand in das Lager, ich gab ihm Brot und er schmuggelte es unter dem Sand zu ihnen. Einmal gab es Blocksperre, wir hörten viel Krawall und Geschrei. Am Morgen kamen Männer, Installateure und Elektriker zu uns. Und ich fragte, was das in der Nacht war. Sie sagten, nichts, man hätte das tschechische Lager ins Gas abgeführt. Das war am 8. März 1944.“

Kurz vor der Befreiung des Lagers trat Lisa den Todesmarsch nach Ravensbrück an. Im Sommer 1945 kehrte sie in ihren Heimatort Žarošice zurück. Sie erfüllte ihr inneres Versprechen der Jungfrau Maria von Žarošice und ließ sich aus Dankbarkeit für ihre Rettung in der örtlichen Kirche taufen. Bald heiratete sie, brachte zwei Kinder zur Welt und half beim Betrieb ihrer Familienautowerkstatt. Im Ruhestand widmete sie sich Gesprächen an Schulen. Sie starb in Žarošice im Jahr 1998.

There one didn't think about what would be tomorrow.

Aloisie Maier remembers the Auschwitz-Birkenau camp for USC Shoah Foundation, 1997

Líza was born as the eldest daughter of Viktor and Terezie Maier in Žarošice in 1920. Sister Gertruda and brother Robert came into the world later. After studying at the grammar school in Kyjov, she worked at her uncle Jindřich Plaček's department store in Brno. The Jewish families from Žarošice were told to report to the grammar school in Uherský Brod, from where they were deported to Theresienstadt on 27 January 1943. Two days later, Líza and her mother and brother were put onto a transport to Auschwitz-Birkenau. Líza was able to find a position at the camp's hospital.

'We had doctors of various nationalities, experts in their fields. They did everything they could to save people. Mengele would show up in the evening and choose who'd be gassed –sometimes an entire block – and if there were a few spaces available in the vehicles, he'd take nurses as well. Mengele was a murderer, no question about that, he was ruthless, but he was a handsome man, a film actor was not a patch on him. There were Polish women among the patients. They would receive packages – garlic, onion, dried bread – and they shared them with me. I wouldn't have survived without it. My sister came with a transport into the family camp. One Czech would deliver sand into that camp, I would give him bread and he would hide it under the sand and take it to them. Once there was a blocksperre – a lock down; we heard a terrible racket and shouting. In the morning some men – plumbers and electricians – came to our place and I asked them, what was that during the night? They said, nothing, the Czech camp was being taken to the gas chambers. That was on 8 March 1944.'

Immediately before the liberation of the camp, Líza was forced onto the death march to Ravensbrück. In summer 1945, she returned to her native Žarošice. Líza fulfilled the promise she had made to the Virgin Mary of Žarošice and was baptised in the local church to express her gratitude for being saved. She soon married, brought two children into the world and helped to run the family's car repair shop. As a retiree, she often gave talks to students. Líza died in Žarošice in 1998.

Terezie Maierová s dětmi Lízou, Rudolfem a Gertrudou, 1928
Theresie Maier mit den Kindern Lisa, Rudolf und Gertrude, 1928
Therese Maier with the children Lisa, Rudolf and Gertrude, 1928

Líza Maierová před deportací do Terezína
Lisa Maier vor der Deportation nach Theresienstadt
Lisa Maier before the deportation to Theresienstadt

Líza Maierová, Žarošice, září 1945
Lisa Maier, Žarošice, September 1945
Lisa Maier, Žarošice, September 1945

Transport z Uherského Brodu do Terezína po cestě na nádraží, leden 1943. Zdroj: Židovské muzeum v Praze.
Transport von Uherský Brod nach Theresienstadt, auf dem Weg zum Bahnhof, Januar 1943. Quelle: Jüdisches Museum in Prag.
Transport from Uherský Brod to Theresienstadt, during the walk to the station, January 1943. Source: Jewish Museum in Prague.

Líza Maierová s manželem v rodném domě v Žarošicích, 1990
Lisa Maier mit ihrem Mann im Elternhaus in Žarošice, 1990
Lisa Maier with her husband in her family home in Žarošice, 1990

19 Antonín Krčma (11. 9. 1921 Hronský sv. Beňadik – 20. 1. 1990 Brno)

Tetičko, bylo to moc dobré, ale nechám si to raději k večeři!

*říkával Antonín Krčma, když obědval u své sestřenice Elvíry a jídlo mu příliš nechutnalo.
Tušil, že večeřet už bude jinde.*

Antonín se narodil jako jediný syn Adély a Martina Krčmových roku 1921 na Slovensku. Vyrostl v Brně na Výstavní ulici. Vzhledem k tomu, že brzy přišel o otce, trávil hodně času u své starší sestřenice Elvíry, s jejímž synem Vilémem si byli blízcí. V letech 1941–1943 byl nasazen na nucenou práci v Teplicích Trnovanech ve firmě FAB. Jako ošetřovatel pomáhal tím, že uznával zdravé za nemocné. Pro tuto činnost byl zatčen gestapem a vězněn tři měsíce v táboře v Záluží u Mostu. S francouzskými válečnými zajatci založil ilegální organizaci, která měla napojení na německé a polské komunisty. Od srpna 1943 byl také členem partyzánské skupiny Předvoj. Po svém propuštění z vězení v činnosti pokračoval a z důvodu dalšího stíhání odešel do ilegality. Byl vyslán na Moravu jako partyzánská spojka, kde operoval na Vysočině a na Vyškovsku. Obstarával zbraně, doručoval zprávy a falešné doklady. V roce 1947 obdržel za účast v odboji vyznamenání Československý válečný kříž 1939. V partyzánském hnutí poznal svou budoucí ženu Vlastu. Manželům Krčmovým se narodily dvě děti. Profesně se Antonín věnoval jako chemik výzkumu netkaných textilií. Zemřel v roce 1990 v Brně.

Liebe Tante, es war sehr gut, aber ich hebe es mir bis zum Abendessen auf!

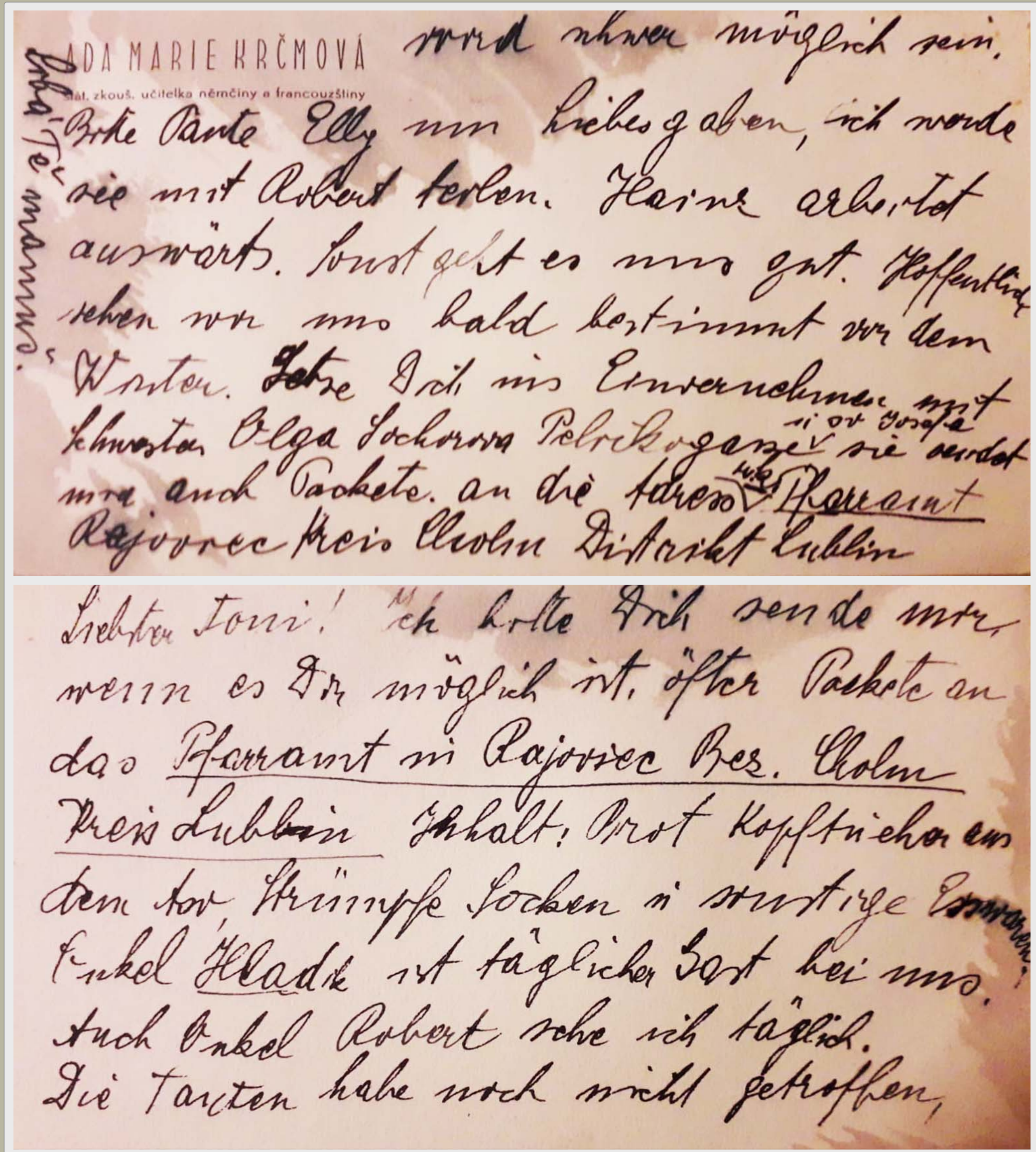
Pflege Antonín Krčma zu sagen, wenn er bei seiner Cousine Elvira zum Mittagessen war und es schmeckte ihm nicht besonders bei ihr. Er ahnte, dass er zum Abendessen schon woanders sein würde.

Antonín wurde als einziger Sohn von Adele und Martin Krčma im Jahr 1921 in der Slowakei geboren. Er wuchs in Brünn in der Straße Výstavní auf. Da er sehr früh seinen Vater verlor, verbrachte er viel Zeit bei seiner älteren Cousine Elvira, deren Sohn Vilém ihm sehr nahestand. In den Jahren 1941 – 1943 wurde er in Teplice-Trnovany (Teplitz-Turn) bei der Firma FAB zwangseingesetzt. Als Krankenpfleger half er den Leuten, indem er Gesunde für Kranke erklärte. Dafür wurde er vom Gestapo festgenommen und für drei Monate im Lager in Záluží (Maltheuern) bei Most (Brüx) inhaftiert. Mit französischen Kriegsgefangenen gründete er eine illegale Organisation, die mit deutschen und polnischen Kommunisten in Verbindung stand. Ab August 1943 war er außerdem Mitglied der Partisanengruppe Předvoj (Vorhut). Nach seiner Entlassung aus dem Gefängnis war er weiter aktiv, und wegen fortsetzender Verfolgung ging er in die Illegalität. Er wurde als Verbindungsmann für die Partisanen nach Mähren geschickt, wo er in den Böhmischemährischen Höhen und im Wischauer Land tätig war. Er besorgte Waffen, lieferte Nachrichten und gefälschte Dokumente. Für seine Teilnahme am Widerstand erhielt er im Jahr 1947 das „Tschechoslowakische Kriegskreuz 1939“. In der Partisanenbewegung lernte er auch seine künftige Frau Vlasta kennen. Das Ehepaar Krčma hatte zwei Kinder. Beruflich war Antonín als Chemiker in der Forschung von Vliesstoffen tätig. Er starb im Jahr 1990 in Brünn.

Auntie, it was very good, but I prefer to keep this for dinner!

Antonín Krčma would say when lunching at his cousin Elvira's and he did not enjoy the food very much. He suspected that he would later be dining elsewhere.

The only son of Adéla and Martin Krčma, Antonín was born in Slovakia 1921. He grew up at Výstavní Street in Brno. Since he soon lost his father, he spent a lot of time at the home of his elder cousin Elvira – he was close to her son Vilém. In 1941–1943, he was put on forced labour at the FAB firm in Trnovany, Teplice. As a nurse he helped by categorising some healthy people as sick. He was arrested by the Gestapo for this and imprisoned for three months in Záluží near Most. Together with French prisoners of war he established an illegal organisation that had links with German and Polish communists. From August 1943, he was a member of the Předvoj (Vanguard) partisan group. Once released from prison, he continued with his activities and went underground to avoid being pursued further. He was sent to Moravia as a partisan agent, operating in the Vysočina region and around the town of Vyškov. He procured weapons and delivered messages and false papers. In 1947, he was awarded the Czechoslovak War Cross 1939 for his participation in the resistance. It was in the partisan movement that he came to know his future wife Vlasta. The Krčmas had two children. Antonín was a professional chemist, researching non-woven fabrics. He died in Brno in 1990.

Dopis od maminky Ady z polského ghetta Rejowiec s prosbou o zaslání jídla, 1942
Brief von Mutter Ada aus dem polnischen Ghetto Rejowiec mit der Bitte, Essen zu schicken, 1942
Letter from mother Ada from the Polish ghetto Rejowiec with a request to send any food, 1942

Antonín Krčma v ubikaci na nuceném nasazení v Teplicích, 1943
Antonín Krčma im Quartier bei dem Zwangsseinsatz in Teplitz, 1943
Antonín Krčma at the barracks on forced labour in Teplice, 1943

Malý Toniček, 1921
Kleiner Toni, 1921
Little Tony, 1921

Snatební fotografie manželů Krčmových, 1946
Hochzeitsfoto des Ehepaares Krčma, 1946
The wedding photograph of Mr and Mrs Krčma, 1946

Vyznamenání Československý válečný kříž 1939 za účast v odboji, 1947
„Tschechoslowakisches Kriegskreuz 1939“ für die Teilnahme am Widerstand, 1947
The Czechoslovak War Cross 1939 awarded to Antonín for participation in the resistance, 1947

Návštěva manželů Suschitzkých u rodiny Antonína Krčmy v Brně, 1980 (zleva: Vilém Reinöhl ml., Ivan Pšikal, Antonín Krčma, Alžběta Reinöhllová, Hans Suschitzky, Vlasta Krčmová s vnoučetem)
Besuch des Ehepaares Suschitzky bei der Familie von Antonín Krčma in Brünn, 1980 (von links: Vilém Reinöhl Jr., Ivan Pšikal, Antonín Krčma, Alžběta Reinöhllová, Hans Suschitzky, Vlasta Krčmová mit ihrem Enkelkind)
Visit of Dita and Hans Suschitzky to the Antonín Krčma family in Brno, 1980 (from left: Vilém Reinöhl Jr., Ivan Pšikal, Antonín Krčma, Alžběta Reinöhllová, Hans Suschitzky, Vlasta Krčmová with her grandchild)

Antonín Krčma s maminkou Adou, 1929
Antonín Krčma mit seiner Mutter Ada, 1929
Antonín Krčma with his mother Ada, 1929

20 Štěpán Körner (26.9. 1913 Moravská Ostrava – 18. 8. 2000 Bristol)

Tu si vezmu za ženu!

pošeptal Štěpán Körner svému příteli na emigrantském večírku v Londýně při pohledu na Edith Löwy, 1940

Štěpán se narodil jako jediný syn Erny a Emila Körnerových v roce 1913 v Moravské Ostravě. Jako nejmladší absolvent právnické fakulty v Praze dostal ve 22 letech k promoci pero s podpisem prezidenta Masaryka. 16. října 1939, v předvečer prvních transportů z Moravské Ostravy, byl spolu s rodiči varován bývalým otcovým žákem v uniformě SS. Se dvěma kamarády, Otto Eisnerem a Willi Haasem, utekl do Polska, kde čekali na víza do Anglie. Čas si krátili psaním sonetů. Mimo jiné v jejich textech zmiňují Clare Hollingworth, britskou novinářku, která pomáhala zařizovat doklady pro české uprchlíky. Vízum obdrželi na jaře 1940 a v Británii vstoupili do československé armády. Štěpán byl zraněn v Normandii. Během vojenské služby dokončil studium doktorátu filozofie na Cambridge. Skutečně se v roce 1944 oženil s Edith Löwy, která pocházela ze Znojma. Z manželství se narodily dvě děti. Stal se profesorem na univerzitě v Bristolu a Yale. Štěpán a Edith se rozhodli odejít ze světa společně v létě 2000.

Das ist die Frau, die ich heiraten werde!

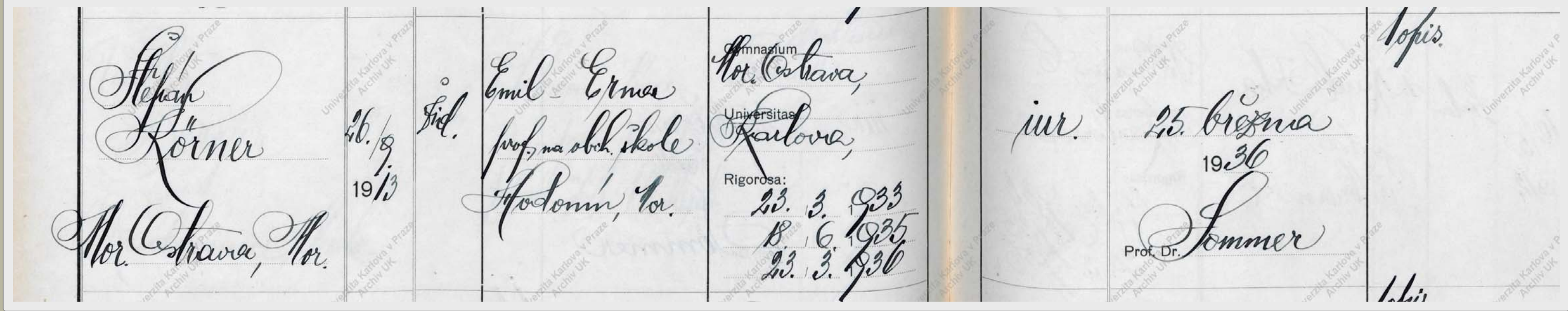
flüsterte Stefan Körner seinem Freund zu, als er Edith Löwy bei einer Emigranten-Party in London sah, 1940

20 Stefan wurde als einziger Sohn von Erna und Emil Körner im Jahr 1913 in Mährisch-Ostrau geboren. Als jüngster Absolvent der juristischen Fakultät in Prag erhielt er im Alter von 22 Jahren bei der Diplomübergabe einen Bleistift mit der Unterschrift des Präsidenten Masaryk. Am 16. Oktober 1939, am Vorabend der ersten Transporte von Mährisch-Ostrau, wurde er mit seinen Eltern von einem ehemaligen Schüler seines Vaters gewarnt, der in SS-Uniform kam. Zusammen mit zwei Freunden, Otto Eisner und Willi Haas, flüchtete er nach Polen, wo sie dann auf ihre Visa nach England warteten. Die Zeit vertrieben sie sich mit Schreiben von Sonetten. Unter anderem erwähnen sie in ihren Texten Clare Hollingworth, eine britische Journalistin, die bei der Besorgung von Dokumenten für tschechische Flüchtlinge behilflich war. Das Visum erhielten sie im Frühling 1940 und in Britannien traten sie der tschechoslowakischen Armee bei. Stefan wurde in der Normandie verletzt. Während des militärischen Dienstes schloss er sein Doktorstudium in Philosophie in Cambridge ab. Im Jahr 1944 heiratete er tatsächlich Edith Löwy die ursprünglich aus Znojmo stammte. Aus der Ehe sind zwei Kinder entstanden. Er wurde Universitätsprofessor in Bristol und Yale. Im Sommer 2000 beschlossen Stefan und Edith, gemeinsam aus der Welt zu scheiden.

That's the woman I'm going to marry!

Stephan Körner whispered to a friend at an émigré soirée in London when he saw Edith Löwy, 1940

Stephan was born as the only son of Erma and Emil Körner in 1913 in Moravská Ostrava. For being the youngest graduate from the Faculty of Law in Prague, he received in the aged of 22 a pen with President Masaryk's signature. On 16 October 1939, the eve of the first transports from Moravská Ostrava, he and his parents were warned by a former pupil of his father's, who came in an SS uniform. With two friends, Otto Eisner and Willi Haas, he fled to Poland, where they awaited visas for Britain. They would pass the time by writing sonnets, which mention Clare Hollingworth, a British journalist who helped to arrange papers for Czech refugees. They obtained the visa in spring 1940 and joined the Czechoslovak Army in Britain. Stephan was wounded in Normandy. During his military service he completed his doctorate in philosophy at Cambridge. In 1944, he did marry Edith Löwy, who originally came from Znojmo. Two children were born to the marriage. He became a professor at the universities of Bristol and Yale. Stephan and Edit decided to leave this world together in summer 2000.

Záznam z knihy absolventů Právnícké fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 1936. Zdroj: Archiv Univerzity Karlovy v Praze.
Eintrag im Absolventenbuch der Juristischen Fakultät der Karlsuniversität Prag, 1936. Quelle: Archiv der Karlsuniversität in Prag.
Record from the book of graduates from the Faculty of Law, Charles University, Prague, 1936. Source: The Charles University Archive in Prague.

Rodina Körnerova
Die Familie Körner
The Körner family

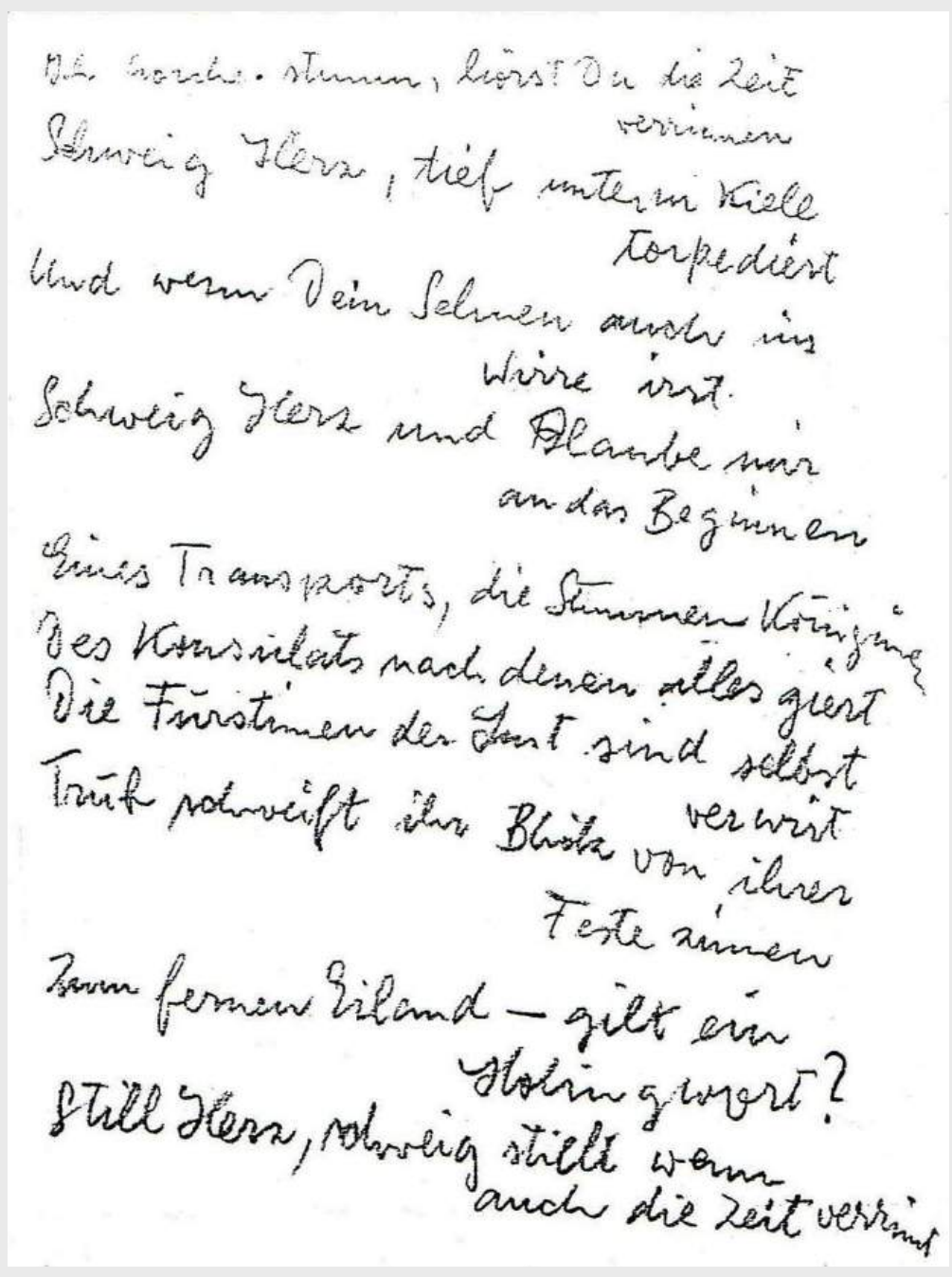
Návštěva manželů Reinöhllových u rodiny Körnerových, 1995 (zleva: Alžběta Reinöhllová, Dita Suschitzky, Štěpán a Edith Körnerovi, Hans Suschitzky)
Besuch des Ehepaares Reinöhl bei der Familie Körner, 1995 (von links: Alžběta Reinöhllová, Dita Suschitzky, Štěpán und Edith Körner, Hans Suschitzky)
Visit of the Reinöhl couple to the Körner family, 1995 (from left: Alžběta Reinöhllová, Dita Suschitzky, Stephan and Edith Körner, Hans Suschitzky)

Professor Štěpán Körner
Professor Stefan Körner
Professor Stephan Körner

Svatbní fotografie Štěpána a Edith Körnerových, 1944
Hochzeitsfoto von Stefan und Edith Körner, 1944
Wedding photograph of Stephan and Edith Körner, 1944

Záznamy sonetu z Kateřiny se zmínkami o Clare Hollingworth, 1940
Aufzeichnung von einem Sonett aus Katowitz mit Erwähnung von Clare Hollingworth, 1940
The sonnet from Katowice mentioning Clare Hollingworth, 1940

V tichosti naslouchám, slyšíš jak čas plyne
Mlč srdce, hluboko pod kylem torpédované
A pokud tě tvá touha vede ve zmatek
Mlč srdce a věř pouze na počátek
transportu, němé královny
Konzulátu, po kterých všichni touží
kněžky chtěje jsou zmatené samy
Jejich pohled temně bloudí ze strany
k vzdálenému ostrovu - platí Holingové
slovo?
Mlč srdce, buď zticha, i když čas plyne

Ich horche stumm, hörst Du die Zeit ver-
rinnen
Schweig Herz, tief unterm Kiele torpediert
Und wenn Dein Sehnen auch ins Wirre irrt
Schweig Herz und Glaube nur an das Be-
ginnen
Eines Transports, die stummen Königinnen
Des Konsulats nach denen alles giert
Die Fürstinnen der Lust sind selbst verwirrt
Trüb schweift ihr Blick von ihrer Feste
rinnen
Zum fernen Eiland – gilt ein Holingwort?
Still Herz, schweig still wenn auch die Zeit
verrinnt

Ich horche stumm, hörst Du die Zeit ver-
rinnen
Schweig Herz, tief unterm Kiele torpediert
Und wenn Dein Sehnen auch ins Wirre irrt
Schweig Herz und Glaube nur an das Be-
ginnen
Eines Transports, die stummen Königinnen
Des Konsulats nach denen alles giert
Die Fürstinnen der Lust sind selbst verwirrt
Trüb schweift ihr Blick von ihrer Feste
rinnen
Zum fernen Eiland – gilt ein Holingwort?
Still Herz, schweig still wenn auch die Zeit
verrinnt

Clare Hollingworth (10. 10. 1911 Knighton, Leicester – 10. 1. 2017 Hongkong)

Chtěla jsem být novinářkou a získala jsem práci v novinách, které se později jmenovaly News Chronicle, a poslali mě do Polska. A když jsem se tam dostala, tak jsem namísto psaní reportáží zabředla – dlužno dodat, že velmi ochotně – do práce ve fondu, který ty noviny organizovaly na pomoc uprchlíkům.

vzpomínala Clare Hollingworth pro BBC, 1999

Clare Hollingworth byla anglická spisovatelka a novinářka, která pomohla více než dvěma tisícům československých uprchlíků před nacismem získat britská víza. Mezi jinými i Štěpánu Körnerovi a jeho dvěma přátelům. V srpnu 1939 ji pracovně angažoval Arthur Watson, editor deníku The Daily Telegraph. Po dvou týdnech kariéry zahraniční zpravodajky se do historie žurnalistiky zapsala jedinečným způsobem. Při průzkumné cestě přes německé hranice zaznamenala obrovské množství vojáků, tanků a obrněných vozidel, chystajících se překročit hranice s Polskem. Jako první tak ohlásila začátek druhé světové války. Její novinářská kariéra později pokračovala úspěšně dál. Pracovala pro prestižní deník The Guardian a psala reportáže z konfliktů v Palestině i Vietnamu. Za „své služby žurnalistice“ byla v roce 1982 vyznamenána královnou Alžbětou II. Řádem britského impéria. Dcera Stefana Körnera Ann Altmanová ji za pomoc uprchlíkům navrhla na ocenění Spravedlivý mezi národy. Clare zemřela v Hongkongu ve věku 105 let.

Ich wollte Journalistin sein und bekam Arbeit bei einer Zeitung, die später News Chronicle hieß, und sie schickten mich nach Polen. Und als ich dort war, statt Berichte zu schreiben steckte ich plötzlich – sehr gern, muss ich sagen – in der Arbeit für einen Fonds, der von der Zeitung organisiert wurde, um Flüchtlingen zu helfen.

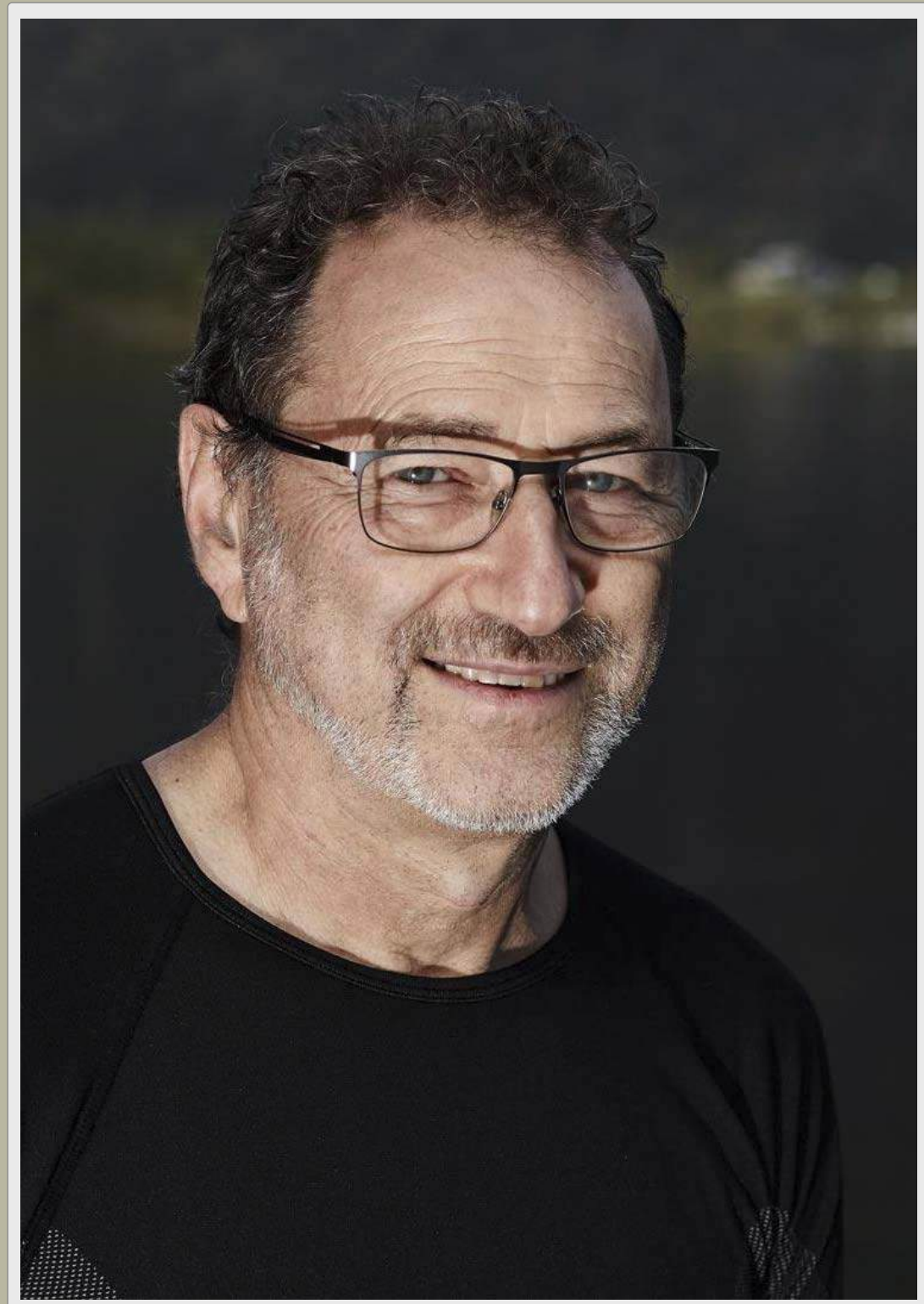
Erinnerte sich Clare Hollingworth für BBC, 1999.

Clare Hollingworth war eine englische Schriftstellerin und Journalistin, die über zweitausend tschechoslowakischen Flüchtlingen vor dem Nazismus geholfen hat, britische Visa zu bekommen. Unter anderem auch Stefan Körner und seinen zwei Freunden. Im August 1939 engagierte sie Arthur Watson, Editor der Tageszeitung The Daily Telegraph. Nach zwei Wochen ihrer Karriere als Auslandskorrespondentin gelang es ihr, sich auf eine einzigartige Art und Weise in die Geschichte des Journalismus einzuschreiben. Bei einer Erkundungsreise über die deutsche Grenze bemerkte sie Unmengen von Soldaten, Panzern und Kampffahrzeugen, die dabei waren, die Grenze zu Polen zu überschreiten. Dadurch konnte sie als erste den Beginn des Zweiten Weltkriegs melden. Ihre journalistische Karriere setzte sich auch später erfolgreich fort. Sie arbeitete für die hoch angesehene Tageszeitung The Guardian und schrieb Reportagen von Konflikten in Palästina und Vietnam. Für ihre journalistischen Verdienste wurde sie 1982 von der Königin Elisabeth II. mit dem „Orden des Britischen Imperiums“ ausgezeichnet. Die Tochter von Stefan Körner, Ann Altman, schlug sie für ihre Flüchtlingshilfe für den Ehrentitel „Gerechte unter den Völkern“ vor. Clare starb in Hongkong im Alter von 105 Jahren.

I wanted to be a journalist and I got a job with the paper that became the News Chronicle, and they sent me out to Poland. And when I got there instead of reporting anything I got bogged down – very willingly, I may say – in the fund that the paper was raising for refugees.

Clare Hollingworth reminiscences for the BBC, 1999.

Clare Hollingworth was an English writer and journalist who helped more than 2,000 Czechoslovak refugees from Nazism to obtain British visas. This included Stephan Körner and his two friends. In August 1939, she was hired by Arthur Watson, the editor of The Daily Telegraph. Two weeks into her career as a foreign correspondent, she became part of the history of journalism with a unique scoop. On a fact-finding mission over the German border, she observed an enormous number of soldiers, tanks and armoured vehicles readying themselves to cross the border with Poland. Thus, she was the first to announce the beginning of World War II. Her career as a journalist flourished; she worked for The Guardian and reported from the wars in Palestine and Vietnam. In 1982, she was awarded the Order of the British Empire by Queen Elizabeth II for ‘services to journalism’. Stephan Körner’s daughter, Ann Altman, proposed her for the decoration Righteous Among the Nations for her aid to refugees. Clare died in Hong Kong aged 105.

Je nás 60, potomků Šimona Maiera, a to je naše malé vítězství nad Hitlerem!

řekla Ann Altmanová, dcera Štěpána Körnera, během setkání své rodiny se žáky ze Žarošic, autory projektu Zmizelí sousedé o rodině Maierových, 2013

Vilém Reinöhl nejmladší, jeden z potomků rodiny, uzavírá dvacet příběhů svých předků zcela univerzálním poselstvím z myšlenkového světa Ruth Maierové, které si do svého deníku zapsala v prosinci 1937:

„Je zvláštní, že smrt vidíme jen před sebou. Je taky za námi. Všechno, co se stalo před tvým životem, je smrt. Trpěls tehdy? Trpěl? Před tvým životem byla smrt. Zapamatuj si to. Kdo ti dokáže, že před tebou existoval život? Konej vždycky něco nového. Dělej všechno sám od sebe. Nevěř neznámému. Věř sám sobě. Před tebou byla smrt, po tobě přijde smrt. Jenom ty jsi život. Žij! Žij krásně! Proměň svůj život v život s velkým Ž. To je bláznivé. Nebo ne?“

Wir sind jetzt 60, Nachkommen von Simon Maier, und dies ist unser kleiner Sieg über Hitler!

sagte Ann Altmanová, Tochter von Štěpán Körner, während des Familientreffens mit Schülern aus Žarošice, den Autoren des Projekts Der verschollene Nachbarn über die Familie Maier, 2013

Vilém Reinöhl, der jüngste, einer der Nachkommen der Familie, schließt die zwanzig Geschichten seiner Vorfahren mit einer völlig universellen Botschaft aus der Gedankenwelt von Ruth Maier ab, die sie im Dezember 1937 in ihr Tagebuch schrieb:

„Komisch, dass wir den Tod nur vor uns sehen. Er ist auch hinter uns. Alles, was vor deinem Leben geschehen ist, ist der Tod. Hast du damals gelliten? Ja? Vor deinem Leben war Tod. Merk dir das. Wer beweist dir, dass vor dir Leben war? Schaffe immer Neues. Schaffe aus dir selbst. Glaub nicht an Fremdes. Glaub dir selbst. Vor dir war Tod, hinter dir wird Tod sein. Du allein bist Leben. Lebe! Lebe schön! Mach dein Leben zum Leben. Das ist sehr verworren. Nicht?“

Wir sind jetzt 60, Nachkommen von Simon Maier, und dies ist unser kleiner Sieg über Hitler!

sagte Ann Altmanová, Tochter von Štěpán Körner, während des Familientreffens mit Schülern aus Žarošice, den Autoren des Projekts Der verschollene Nachbarn über die Familie Maier, 2013

Vilém Reinöhl, der jüngste, einer der Nachkommen der Familie, schließt die zwanzig Geschichten seiner Vorfahren mit einer völlig universellen Botschaft aus der Gedankenwelt von Ruth Maier ab, die sie im Dezember 1937 in ihr Tagebuch schrieb:

„Komisch, dass wir den Tod nur vor uns sehen. Er ist auch hinter uns. Alles, was vor deinem Leben geschehen ist, ist der Tod. Hast du damals gelliten? Ja? Vor deinem Leben war Tod. Merk dir das. Wer beweist dir, dass vor dir Leben war? Schaffe immer Neues. Schaffe aus dir selbst. Glaub nicht an Fremdes. Glaub dir selbst. Vor dir war Tod, hinter dir wird Tod sein. Du allein bist Leben. Lebe! Lebe schön! Mach dein Leben zum Leben. Das ist sehr verworren. Nicht?“

Texty/ Texte/ Texts: Táňa Klementová, Vilém Reinöhl

Editor/ Redaktion/ Editor: Barbora Dočkalová

Zdroje fotografií/ Fotoquellen/ Photo sources: archivy členů rodiny Maierovy

Design and layout: Rayfilm Moravia

Výstavu podpořili/ Die Ausstellung wurde unterstützt von/ The exhibition was supported by:
Židovské muzeum v Praze, Muzeum Brněnska – Vila Löw Beer, Opus Lacrimosa, Nadační fond obětem holocaust, Statutární město Brno, Jihomoravský kraj

Copyrights: Židovské muzeum v Praze, Vilém Reinöhl, Opus Lacrimosa

www.jewishmuseum.cz

www.maierfamily.eu